

KONTNI

APÈSI SOU PWOGRAM NAN

PATI I: KREYE YON ANVIWÒNMAN POZITIF

KÒMANSE

1. Ki sa Simonte Obstak ye?
2. Fikse Atant yo

BATI KONFYANS

1. Bay epi Jwenn respè
2. Idantifye Fòs yo
3. Etabli sa ki enpòtan an
4. Amelyore byennèt
5. Devlope Pouvwa Pèsonèl

PATI II: DEVLOPE KONPETANS DEBAZ

MODIL EN: KONPETANS KOMINIKASYON.....

1. Konprann Kominikasyon ki Pa Vèbal
2. Koute
3. Koute Kritik (leson nan de sesyon)
4. Pale yon Fason ki Responsab
5. Kominike yon Fason ki Konstriktif

MODIL DE: KONPETANS POU PRAN DESIZYON

1. Kòmanse Pwosesis pou w Pran Desizyon an
2. Rasanble Enfòmasyon
3. Eksplòre Altènativ yo epi Konsidere Konsekans yo
4. Pran Desizyon epi Evalye yo

MODIL TWA: FIKSE OBJEKTIF EPI ATENN YO

1. Idantifye Objektif yo
2. Fikse Priyorite yo
3. Devlope yon Atitud Pozitif
4. Jwenn Aksè pou w Jwenn Resous yo
5. Aprann Gen Konfyans Nan Tèt Ou

KONTNI

(SUIT)

PATI III: DEVLOPE KONPETANS KI LYE YO

MODIL KAT: REZOUZ KONFLI.....

1. Entwodui Rezolisyon Konfli
2. Dekouvri Estereyotip
3. Jere Kòlè nan Sitiyasyon Konfli
4. Kreye yon sitiyasyon kote tout de pati yo ap genyen
5. Rezoud Konfli

MODIL SENK: REZOUZ PWOBLEM.....

1. Teknik pou Rezoud Pwoblèm
2. Rezoud Pwoblèm nan Lekòl
3. Rezoud Pwoblèm nan Travay
4. Rezoud Pwoblèm Lakay

MODIL SIS: KONPETANS POU LEKÒL AK POU APRE

1. Idantifye Stil Aprantisaj Ou a
2. Jere Tan W
3. Li, Koute, epi Pran Nòt
4. Ekri Rapò epi Prezante yo bay yon Odyans (leson nan de sesyon)
5. Prepare pou Tès ak Egzamen
6. Jere Estrès

MODIL SÈT: YON PLAN POU KOLÈJ/ETID SIPERYÈ

1. Evalue talan ak enterè w yo
2. Detèmine Fòmasyon ak Edikasyon w ap Bezwen an (leson nan de sesyon)
3. Chwazi Bon Kote a: Kolèj, Inivèsite, ak Lekòl Teknik
4. Aplike pou Kolèj, pou Inivèsite, ak pou Lekòl Teknik (leson nan de sesyon)
5. Dekouvri Lajan: Bous, Sibvansyon, ak Prè

MODIL UIT: YON PLAN POU TRAVAY

1. Travay pou w Atenn Objektif Ou yo (leson nan de sesyon)
2. Eksplòre Posiblite pou Travay
3. Chèche yon Travay
4. Rezotaj
5. Prepare yon CV (leson nan de sesyon)
6. Fè kontak (leson nan de sesyon)

KONTNI

(SUIT)

MODIL NÈF: JWENN TRAVAY LA.....

1. Ranpli Demann yo
2. Prepare pou yon Entèvyou
3. Entèvyou
4. Apre Entèvyou a (leson nan de sesyon)
5. Reponn yon Òf Travay

MODIL DIS: KONPETANS NAN TRAVAY LA.....

1. Devlope yon Etik Travay Pozitif
2. Travay ak Lòt Moun (leson nan de sesyon)
3. Kominike nan Travay la
4. Jere Tan, Lajan, ak Moun
5. Pwogrese nan Travay la

MODIL ONZ: JERE LAVI OU

1. Jere Finans Ou
2. Fè yon Bidjè
3. Konprann Piblisite ak Medya (leson nan de sesyon)
4. Vin yon Sitwayen Responsab
5. Ankouraje Devlopman Jèn Timoun

PATI IV: DEMONTRE KONPETANS YO

SÈVIS APRANTISAJ.....

1. Entwodiksyon
2. Kòmanse
3. Konsevwa yon Plan
4. Finalize Plan Aksyon an epi Jwenn Apwobasyon
5. Aji
6. Evalyasyon

YON JOUNEN NAN YON VI

Camilla Juarez se yon elèv nan dènye àne lekòl segondè. Sa yo se aktivite li te plànifye pou jodi a.

Kote	Lè	Aktivite	Sa ki gen rapò ak Leson Simonte Obstak
Lakay	6:15 NAN MATEN	1. Reveye.	
	06:25 NAN MATEN	2. Benyen epi abiye.	
	06:45 NAN MATEN	3. Manje manje maten.	
	06:55 NAN MATEN	4. Pran liv ak feyè pou m al lekòl.	
	07:00 NAN MATEN	5. Deplase.	
	07:00 NAN ASWÈ	6. Fè devwa.	
	08:00 NAN ASWÈ	7. Deside kijan m ap depanse oswa ekonomize chèk mwen an.	
	08:30 NAN ASWÈ	8. Eseye jwenn yon travay diferan.	
Lekòl	07:45 NAN MATEN	1. Rankontre ak Mesye Jones pou m mande l si mwen ka refè tè la.	
	09:00 NAN MATEN	2. Pran nòt nan klas istwa a.	
	11:30 NAN MATEN	3. Pale ak Jack pandan n ap manje a midi sou diskisyon nou te genyen yè a.	
	01:00 NAN APRÈMIDI	4. Fini pwojè syantifik la ak gwoup mwen an.	
Travay	02:45 NAN APRÈMIDI	1. Pran yon bis pou m al travay.	
	03:00 NAN APRÈMIDI	2. Fè envantè pwovizyon yo anvan lè m nan kòmanse.	
	05:30 NAN APRÈMIDI	3. Pale a patwon m sou ogmantasyon yo te pwomèt la.	

GLOSÈ

analiz: separe an plizyè pati pou w detèmine nati antye a; egzamine an detay.

atant: 1. aksyon lè w ap tann yon bagay ak konfyans; antisipasyon enpasyon.
2. yon bagay yo konsidere ki gen anpil chans pou l rive oswa yo sèten l ap rive.

brase lide: 1. Konsidere oubyen fè investigasyon (yon pwoblèm, pa egzanp) lè w angaje w nan rezoud pwoblèm ansanm. 2. Pwodi yon solisyon pa mwayen metòd sa a.

dezavantaj: 1. nenpòt bagay ki anpeche pwogrè, siksè, oswa kè kontan. 2. yon anpechman oswa yon deranjman.

dinamik gwoup: fòs ki pwodi oswa ki dirije aktivite oswa mouvman yon gwoup.

dwa: privilèj yo dwe yon moun oswa yon òganis gouvènmantal dapre lalwa, tradisyon, oswa lanati.

fiktif: ki pa reyèl, ki imajinè, oswa ki envante nan lespri yon moun.

fondamantal: 1. ki soti depi alabaz oswa ki gen rapò ak fondman an oswa baz la; debaz.
2. ki fòme oswa ki sèvi kòm eleman esansyèl nan yon sistèm oswa yon estrikti.

kolabore: 1. travay oswa aji ansanm pou n abouti a yon menm rezilta oswa objektif.
2. fòme yon asosyasyon ki nan avantaj tout moun.

konfidansyalite: kondisyon oswa eta pou w kominike ak konfyans; fè konfyans.

maj: depase oswa bat ak yon ti kal distans; avantaj.

obstak: yon bagay ki bare yon wout oswa ki bloke pwogrè.

pwogram: yon gwoup kou ki lye, souvan nan yon domèn etid espesyal.

pètinans: ki gen aplikasyon egzant nan pwoblèm y ap etidye a; koneksyon.

METE AN DANJE

Espò ak Ekzèsis	Atizay ak Mizik	Zanmi ak Fanmi	Matyè Lekòl yo	Amizman
10	10	10	10	10
20	20	20	20	20
30	30	30	30	30
40	40	40	40	40
50	50	50	50	50

Remak:

PWEN FÒ ENTÈVYOU

Senk nan Pwen Fò Yo _____
Non moun ki fè entèvyou a

1.

2.

3.

4.

5.

Moun k ap fè Entèvyou a _____
Non

TÒP 10

Tòp 10 moun nan lavi mwen:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

10 pi gwo bagay mwen renmen fè:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Tòp 10 kote mwen renmen ale:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

TÒP 10

(SUIT)

Tòp 10 pi gwo bagay mwen ta renmen posede:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

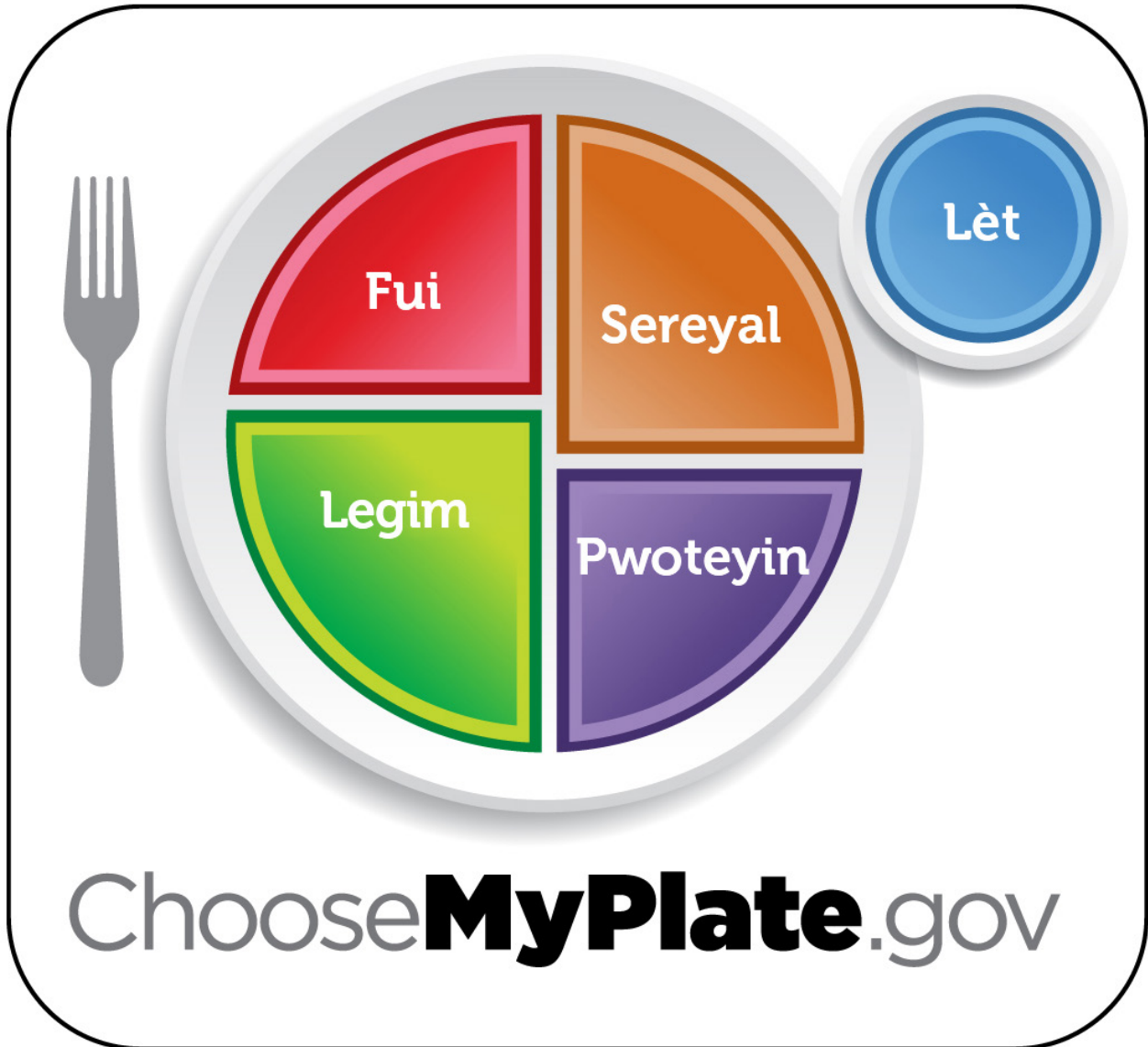
Tòp 10 pi gwo règ mwen viv dapre yo:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Tòp 10 pi gwo rèv mwen genyen pou lavni:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

PLAT MWEN

DI WI POU MWENS ESTRÈS

SOUS LA	SIYAL LA	MWEN DI WI POU MWENS ESTRÈS LÈ M
1.		a.
2.		b.
3.		c.
4.		d.
5.		e.

GLOSÈ

afekte: gen yon enfliyans sou oswa lakòz yon chanjman nan.

ankouraje: bouste kwasans ak devlopman yon bagay; nourisi; kiltive.

efikas: 1. jwenn yon rezilta toutbon oubyen yon reyalizasyon. 2. bay yon gwo enpresyon oubyen bay yon repons.

efè: pwovoke.

ekspètiz: 1. konpetans oswa konesans nan yon domèn an patikilye. 2. ekspè konsèy oswa opinyon.

eleman nitritif: yon sous nouriti, espesyalman yon engredyan nourisan nan yon manje.

enkyè: pa alèz akòz yon evènman oswa yon pwoblèm; enkyete.

estim pou pwòp tèt ou: 1. fyète yon moun gen nan tèt li; respè pou pwòp tèt li. 2. yon bon opinyon sou tèt li.

estrès: yon eta difikilte ekstrèm, presyon, oswa presyon ki kapab afekte sante fizik.

konsèp: yon lide abstrè; yon panse, Yon nosyon, oswa yon plan.

objektivite: 1. lè emosyon oswa prejije pèsonèl pa enfliyanse w. 2. baze opinyon sou reyalite ak obsèvasyon.

pèseverans: kondisyon oswa eta pou w rete sou yon desizyon, kwayans, oswa objektif; fèm.

respè: 1. santi oswa montre respè, onè, oswa estim. 2. bay valè.

valè entrensèk: prensip, estanda, oswa kalite yon moun konsidere ki enteresan oswa dezirab.

ZANMI M LAN PA KONTAN AK MWEN

Zanmi m lan fache avè m pou tèt m ap di bagay sou li. Mwen te di kèk bagay lè m te avèk lòt zanmi m yo, men nan tèt li, li panse se te sof mwen menm epi konnya li fè kòm si l pa wè m. Li blame m pou yon bagay ke yon gwoup fè. Kòman pou m jere sa?

C.T., 15, Hawaii

Jwenn yon fason pou w di zanmi w lan kòman w dezole pou sa, menm si se yon nòt ou gen pou w ekri epi plake l nan kazye li a. Menm si w pa t poukò w, ou sipoze pran responsabiite sa w te di yo. Pa espere ke lòt zanmi w yo dwe avwe wòl pa yo nan

konvèsasyon an, si yo te deja pase sou sa, men mete yo nan lis pou yo ba w èd pou yo fè zanmi w lan asepte eskiz ou a. Pwochè fwa w ap rejwenn yon gwoup k ap pale yon moun ki konte pou ou mal, sonje sa epi pa antre ladan l.

**Reenprime ak pèmisyon React magazine.*

PALE M DE OU

KANDIDA # 1:

ENTÈVYOUVÈ: Pale m de ou.

KANDIDA: (I ap dodine nan chèz la) Enmen, pwobableman mwen se meyè atlèt nan lekòl mwen an. Mwen pi rapid pase tout bagay, epi mwen ka pouse 250 liv nan bennch.

ENTÈVYOUVÈ: Kidonk, chaje ak dechaje bwat...

KANDIDA: se yon ti bagay fasil pou mwen! Epi mwen fenk gen yon bisiklèt ki gen 10 vitès ke m ka itilize pou m fè livrezon byen RAPID. M pa kwè frè jimo m lan ap gen pwoblèm a sa, menm si bisiklèt la se pou nou toulede l ye.

ENTÈVYOUVÈ: Èske w abitye fè tip travay sa deja?

KANDIDA: Non, men li pa yon pwoblèm. M ka jere ti sa.

FÒS AK FEBLÈS

KANDIDA # 2:

ENTÈVYOUVÈ: Pale m de ou.

KANDIDA: Bon, mwen fenk vin ret la, sa gen yon mwa. Mwen se yon bon elèv. Klas mwen an pa si di ke sa, kidonk mwen panse m ka jere yon travay apre lekòl.

ENTÈVYOUVÈ: Kidonk, orè a pa p entèfere ak pwogram ou oswa devwa yo?

KANDIDA: Non. Tout bagay byen pase pou semès sa.

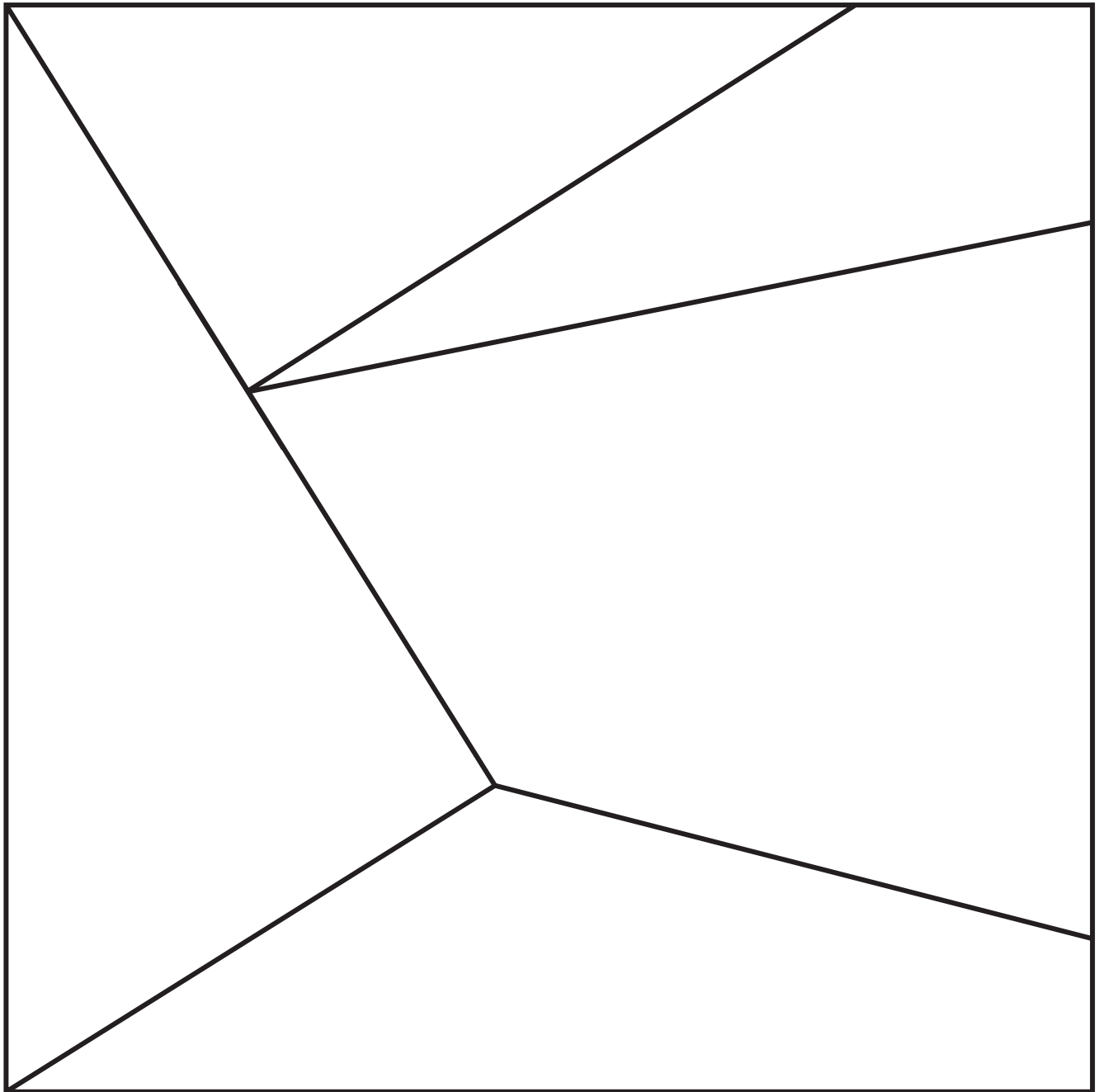
ENTÈVYOUVÈ: Ou konnen travay la gen ladan tou leve gwo bwat ki lou...

KANDIDA: ... Mwen konn sa. Mwen pi fò ke sa w ta panse! Lè nou te deplase vin isi a, mwen te leve plizyè bwat ki lou. Mwen pa t gen pwoblèm ak yo.

ENTÈVYOUVÈ: Èske pa gen anyen w te fè anvan sa ki sanble ak travay sa?

KANDIDA: Non, men mwen se yon moun ki byen òganize. Epi mwen nan magazen sa souvan, kidonk mwen konnen kote bagay yo ye. Mwen konn katye a tou. Mwen pa t pèdi lè m ap fè livrezon yo. M panse m ka fè travay la.

YON BWAT KARE “PUZZLE”

FÈY KRITIK

ENSTRIKSYON:

1. Ekri yon ti rezime sou sitiyasyon chak “bwat senaryo”.
2. Dekri mesaj ki pa vèbal ke chak aktè esprime pandan y ap jwe wòl yo a.
3. Idantifye si chak mesaj ki pa vèbal nan chak senaryo te apwopriye, epi di poukisa.

	Pa vèbal Mesaj ki esprime yo	ki Apwopriye oswa pa apwopriye/ Poukisa?
Senaryo 1:		
Senaryo 2:		
Senaryo 3:		
Senaryo 4:		

TANDE SIY YO

SIY VÈBAL	SIY KI PA VÈBAL
<p>Entwodiksyon Ann diskite Mwen vle pale de Kouvèti konferans jodi a Anpremye lye</p> <p>Ide Prensipal yo Banm repete Sa enpòtan anpil Pran nòt nan Sonje ke</p> <p>Chanje Direksyon Suivan An nou ale nan An dezyèm pati Menm si</p> <p>Detay Prensipal Pa egzanp Pa egzanp Ki rele Rezon ki vin annapre yo</p> <p>Konklizyon Finalman Dènye Pwen An konklizyon An tou</p>	<p>Pale pi fò Pale pi fèm Mouvman Apwoche pi pre entèlokitè a ezitasyon Dwèt k ap souke</p>
Siy anplis	
Vèbal	Pa vèbal
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	

TANDE AK ATANSYON: MOVE KOMINIKASYON

Teknik	Eksplikasyon	Egzanp	Konsèy pou deteksyon
Opinyon degize antanke fè	Yon <i>fè</i> se yon bagay ki ka verifye antanke verite oswa antanke yon bagay ki fèt reyèlman. Yon <i>opinyon</i> se santiman oswa jijman yon moun. Si entèvenan an pa kenbe enfòmasyon ki bay yo antanke fè, nan ka sa se yon opinyon ki degize antanke fè	Fè: George Washington se te premye prezidan Etazini. Opinyon degize antanke fè : Tout istòryen yo dakò ke George Washington se te pi meyè prezidan ke Etazini pa janm genyen.	Entèvenan yo sipoze sipòte opinyon yo ak fè ki reyèl anvan w asepte yo antanke yon bagay ki valid. Poze kesyon pou w ka konn si se yon fè. Verifye fè yo, ale chèche sous yo.
Konotasyon ki desevan	<i>Denotasyon</i> yon mo se sans literal li. <i>Konotasyon</i> yon mo se sans li genyen pa rapò ak kontèks lòt mo yo. Konotasyon yo ka fè odyans lan santi oswa panse yon fason byen patikilye.	Denotasyon ki net: Detèminasyon l siprann nou. Konotasyon ki pa favorab: Antètman l siprann nou.	Si yon entèvenan itilize konotasyon yon mo pou li defòme laverite a epi pou li enfluyans odyans lan, sa se kominikasyon ki pa presi. Mande tèt ou èske gen konotasyon yon mo ki itilize pou defòme laverite.
Efemis ki pouse w pouze kesyon	Yon <i>efemis</i> se yon mo oswa yon fraz ke yon moun itilize pou li evite pale dirèkteman konsènan yon bagay ki vilgè, oswa ki pa apwopriye.	Efemis: Yo pa janm jwenn rès sòlda a. Mo dirèk: Yo pa janm jwenn kadav sòlda a.	Yo itilize efemis yo pou yo adousi verite yo. Mande tèt ou poukisa yon entèvenan chwazi pou li itilize yon efemis olye yon tèm ki plis kòrèk.
Langaj ki gen gwo mo	<i>Itilize gwo mo</i> se lè moun nan itilize tèm entèlektyèl, teknik oswa syantifik ak fraz ki long ki elokan. Jago, se yon vokabilè espesyal ki lye ak yon pwofesyon oswa yon lwazi, men yon egzanp.	Langaj ki gen gwo mo; Pa gen onkenn altènatif ki vyab ki egziste pou yon angajman dilijan vè yon efò. Langaj ki senp: Pa gen anyen ki ka ranplase travay di.	Jagon yo parèt teknik. Li ka prezante ide ou te konprann pi byen si yo te klè. Mande tèt ou poukisa yo itilize gwo mo.

TANDE AK ATANSYON: ANALIZ

Pwogram: _____		
Entèvenan	Deklarasyon/Aksyon	Bi/Motivasyon

I-MESSAGES

I-Messages se pi bon mwayen pou w esplike tèt ou lè w pa kontan. Lè w itilize I-Messages, moun yon plis anvi tande w epi reponn a demann ou an san yo pa eseye ap defann tèt yo. I-Messages ankouraje diskisyon ki lib ki ka ede w rezoud konfli byen fasil epi byen rapid.

EGZANP

Yonn nan zanmi w yo prete kèk bagay nan men w epi yo pa remèt ou l yo.

Mwen santi mwen boulvèse

Lè ou pa retounen bagay mwen yo

Paske Yo enpòtan pou mwen.

Ranpli pati ki vid pou I-Messages ki vin annapre a:

1. Pi bon zanmi w lan ap pale lòt moun de vi prive w.

Mwen santi mwen _____

Lè ou _____

Paske _____

2. Pandan tout semèn nan yo pa rele w, menm si w leve men w.

Mwen santi mwen _____

Lè ou _____

Paske _____

3. Yon moun nan fanmi w toujou kontinye ap bliye ba w mesaj yo.

Mwen santi mwen _____

Lè ou _____

Paske _____

VOKABILÈ SANTIMAN

A

Aflijè
Agase
Agresif
Ajite
Akable
Amikal
Ankourajan
Anksye
An kòlè
Anpil enèji
An sekirite
Anvyè

B

Brav

C

Choke

D

Degoute
Deprime
Desi
Desizif
Detèmine
Dezapwouve

E

Eksite
Ekstrawòdinè
Enbesil
Endesi
Endiferan

Enkonfòtab
Enkonpetan

Enkonsyan

Enkyè

Enpasyon

Ensilte

Ensousyan

Enspire

Ensèten

Entimide

Entèlijan

Enèjik

Enève

Epuize

Estrese

Ezitan

F

Fristre

Fyè

I

Inosan

J

Jalou

Jennen

K

Kagou

Kalm

Kaprisye

Kirye

Konfi

Konfyan

Konfòtab

Konpetan

Kontan

Kontan anpil

Koupab

Kè kontan

L

Lajwa

Laperèz

Lespwa

M

Malfezan

Mefyan

Mizerab

Move

O

Odasye

Odasye

Optimis

P

Paranoya

Parese

Pasifik

Pesimis

Petrifye

Pridan

Pè

R

Raz

Regrèt

Rekonesan

Remò

Rilaks

S

San angouman

San espwa

San fòs

Satisfè

Senpatik

Sezi

Sinik

Sispèk

Sonm

Soumi

Sèl

T

Tantasyon

Timid

Trankil

trankilite

Tris

Twouble

V

Visye

W

Wont

Z

Zeke

SIJÈ POU YON DEBA KI KONTWOLE

- Yo sipoze mete elèv ki pa an règleman ak lwa yo deyò.
- Moun ki an sante sipoze planifye pou don ògàn.
- Yo sipoze entèdi moun pale nan telefòn nan plas piblik.
- Zannimo yo sipoze viv nan lanati, yo pa sipoze viv nan zou oswa nan sik.
- Gason ak fi sipoze otorize pou yo eseye epi jwe nan nenpòt ekip espòtif high school yo vle, tankou baskètèbòl ak foutbòl.
- Yo sipoze entèdi zam dlo, zam ak lazè, ak tout lòt jwèt ki sanble ak yon zam nan lekòl yo.
- Politik pou entèdi devwa sipoze an plas nan distrik yo.
- Tout lekòl sipoze bay inifòm epi li sipoze obligatwa.
- Tout elèv sipoze gen obligasyon pou yo aprann yon lang etranje.
- Atlèt yo sipoze gen yon diplòm nan Kolèj anvan yo jwe nan nivo pwofesyonèl.
- Lekòl yo ak bibliyotèk yo sipoze bloke kèk sit entènèt sou òdinatè ke elèv high school yo itilize yo.
- Gouvènman elèv yo sipoze gen pouwa pu yo chanje politik lekòl yo.

GLOSÈ

defansif: toujou ap pwoteje tèt li kont kritik, pou l pa ekspoze a sa l pa konnen, oswa lòt menas ki reyèl pou li.

denotasyon: 1. aksyon pou distenge atravè non; yon mak. 2. sa li endike a; yon siy.

efemis: ranplasman yon tèms ki mwens fò, ki pi agreyab nan plas yonn ki di epi ki grav.

ekout kritik: tande nan lide pou w analize epi evalye mo entèvenan an.

ekout pasif: tande konsa konsa, san w pa sou sa, san w pa panse ak sa k ap di a vre.

enkonpreyansyon: difikilte oswa enposib pou yon moun konprann.

entèraksyon: echanj ant de oswa plis moun.

eskalade: ogmante, agrandi, oswa entansifye gradyèlman.

jagon: yon lang teknik oswa ki espesyalize pou yon pwofesyon, yon komès oswa yon gwoup ki menm.

konotasyon: kontni emosyonèl sijestif oswa siyifikasyon yon mo nan yon kontèks, anplis definisyon egzak li a.

mezentèpretasyon: entèprete oswa esplike nan yon lòt sans.

pa klè: ki pa esprime oswa konprann klèman; ki anjan vag.

pasif: ki pa patisipe oswa ki pa jwe.

pwen: yon rapèl; yon alizyon oswa yon sijesyon.

senaryo: yon deskripsyon oswa yon plan de yon seri aksyon oswa yon seri evenman yo prevwa.

tande ak prekosyon: ekout ki fikse sou entèvenan an, ki konfime sa li tande a, epi ki reyaji sou sa ki di a.

transmèt: kominike oswa fè konnen; bay enfòmasyon.

twonpe: mennen nan erè atravè aksyon yo, espesyalman lè sa fèt konsyamman.

twonpè: ki gen tandans deseve, twonpe, oswa jwe yon tou; pa onèt.

RECHÈCH LA

Ki kote w prale pou w jwenn enfòmasyon ki ka ede w nan sitiyasyon sa yo? Bay tout kantite sous ou ka bay.

1. Ou dwe ekri yon travay rechèch pou kou istwa a.
2. W ap ekri yon atik nan jounal lekòl la sou yon pwoblèm nan kominote w la.
3. W ap chèche yon travay a tan pasyèl pou fè lajan.
4. Ou enterese ak chèche konesans epi pètèt soti ak yon nouvo elèv nan lekòl la.
5. W achte yon nouvo sistèm son.

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

KONTAB, 31 LÀNÈ

Biyografi Kache

Ou te envante yon machin ki konvèti tout plant an gazolin. Ou renmen tout kalite espò. Ou se yon bonjan pechè. Ou se yon kriminèl kondane.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

ETIDYAN NAN DEZYÈM ANE MEDSIN

Biyografi Kache

Malgre ou se yon etidyan briyan, ou aprann y ap mete w deyò paske w te gen reta nan etid ou akòz tan w pase nan aktivite politik ou yo. Fanmi w te depanse prèske tout lajan yo genyen pou fè edikasyon w. Ou se yon bonjan atizan (eskilptè) ak atis.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

ISTORYEN SELÈB, 42 LÀNÈ

Biyografi Kache

Ou gen yon memwa fotografi. Piske ou li anpil, ou gen konesans sou istwa, sou chapant, ak travay atizanal. Ou marye ou gen yon sèl pitit. Konjwen w se yon Senatè Ozetazini.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

PITIT FI 12 LÀNÈ ISTORYEN SELÈB LA

Biyografi Kache

Ou se yon elèv entèlijan, yon moun ki konn jwe flit byen, epi yon espòtif konpetitif. Kòm ou se sèl timoun paran w, ou abitye jwenn anpil atansyon nan men granmoun. Granmoun yo apresye konpayi w anpil. Pafwa, ou gen difikilte pou w antann ou ak lòt timoun ki nan laj ou.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

AKTÈ FIM

Biyografi Kache

Ou se yon wobo enfòmasyon. Premye wòl prensipal ou nan yon fim ap deyò nan de semèn. Ou te ekri twa chante ki fè siksè sou non yon sèn.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

BIYOCHIMIS

Biyografi Kache

Ou antisosyal. Ou pa sipòte ret bò kote moun. Yon divòs ki sot pase kite yon gou anmè nan lavi w. Ou ekri pwezi nan tan lib ou.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon byografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

MANM KLÈJE A, 54 LÀNÈ

Biyografi Kache

Ou fenk aprann ou gen yon ane pou viv. Ou fenk soti nan yon konferans mondyal sou relijyon, kote yo te apresye diskou prensipal ou a anpil. Ou te travay nan yon min gaz lè w te nan fakilte.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

ATLÈT OLENPIK NAN KOUS, TRIYATLÈT KLAS MONDYAL

Biyografi Kache

Pou kapab patisipe nan konpetisyon an, ou pran dwòg pou amelyore pèfòmans ou. Ou se yon vejetaryen epi w pa sipòte vyann. Ou gen yon antrènman ak yon rejim alimantè estrik. Si woutin ou detounen, ou vin agresif.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

ETIDYAN FAKILTE

Biyografi Kache

Ou se yon gwo enjenyè. Ou ka desinen epi bati plizyè kalite estrikti gras ak tout materyèl ki disponib yo. Ou gen anpil konesans tou nan elektwonik ak kòman pou repare yo. Yo konnen w nan lekòl la kòm yon moun k ap pwogrese sosyalman, epi w patisipe sèlman nan aktivite “entèn” gwoup la.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI KACHE

ENSTRIKSYON:

W ap jwe wòl youn nan pèsonaj yo dapre enfòmasyon biyografik ki anba a yo. Ou pa dwe pataje ak pèsonn, pa menm lòt pèsonaj yo, enfòmasyon anplis sa a. Si yo poze w yon kesyon enfòmasyon sa a pa reponn, ou ka bay pwòp repons ou ki mache ak pèsonaj la. Ekri repons sa a nan pati remak ki anba a. Toujou bay menm repons lan pou menm kesyon oswa kesyon ki sanble yo.

PONPYE

Biyografi Kache

Ou se yon fanatik lasante epi w fò anpil. Yo rekonèt ou kòm yon moun ki sèvyab ak moun ki konnen w. Ou fenk pran yon prim pou yon pwogram ou te kreye pou timoun ki sanzabri yo.

REMAK:

FALLOUT SHELTER

BIYOGRAFI

Kontab, 31 lène

Etidyan nan dezyèm ane medsin

Istoryen selèb, 42 lène

Pitit fi 12 lène istoryen selèb la

Esta Hollywood, aktè fi/aktè gason

Biyochimis

Manm klèje a, 54 lène

Atlèt olenpik nan kous, triyatlèt klas mondyal

Etidyan fakilte

Ponpye

KADO A

Ou fèk genyen \$2,000. Ou te vle achte yon machin dezyèm men yon vwazen ap vann. Dènye fwa ou te mande, pwopriyetè a te di w l vann machin nan pou \$1,995. Ou konnen kantite lajan ou te sere epi ki kantite lajan w touche chak semèn.

Sou tablo a, fè lis sa ki pozitif ak negatif si w achte machin nan.

	Konsekans Pozitif	Konsekans Negatif
1. Konsekans Ou t ap tann		
2. Konsekans Ou pa t atann		
3. Konsekans Ou pa t atann		

EVALYE DESIZYON FALLOUT SHELTER YO

Enstriksyon: Itilize yon echèl 1 a 5, kote 1 vle di trè pòv epi 5 vle di ekselan, evalye travay ki fèt nan simulasyon fallout Shelter a.

Manm gwoup yo	Nòt pou Desizyon an	Pwen pou Jistifikasyon an	Kòmantè

EWÒ TOULÈJOU YO

YON KADO K AP KONTINYE VIV

Tiffany Culy ankouraje adolesan yo vin donatè ògàn.

Lè li te kòmanse santi l' maladi nan lestomak li, Tiffany Culy te panse se te grip la. Men, kèk jou apre, jèn nan Saline, nan Michigan an te reveye ak je jòn ak po jòn epi ak yon "gwo doule" nan vant yo. Li te kouri al lopital, li te kòmanse tonbe nan koma.

Tiffany te fè maladi Wilson, ki te detwi fwa l. Doktè yo te di l li ka mouri si l pa fè yon transplantasyon fwa touswit.

Apre yo fin revize kat don ògàn posib, chirijyen yo te jwenn yon fwa ki ta sipoze fonksyone pou li. Tiffany te pase twa mwa nan lopital la. Jounen jodi a li gen 19 lè epi li se yon etidyan nan premye ane nan Hope College Holland, nan Michigan, Tiffany tèlman an sante, li te patisipe nan de konkou natasyon. Li te vin tounen yon militan tou pou don ògàn yo.

Tiffany fè konnen: "Gen plis pase 61.000 Ameriken k ap tann yon transplantasyon ògàn pou sove lavi yo." Epi gen 12 Ameriken an mwayèn ki mouri chak jou nan ret tann yon nouvo fwa, kè, ren oswa lòt ògàn, dapre òganizasyon Kowalisyon pou Donasyon.

Tiffany bay konferans nan lekòl yo ak pou gwoup jèn yo, li di timoun yo nenpòt moun ka bezwen yon ògàn. Li te di "Sa te rive m totalman pa sipriz."

Tiffany eseye retire mit sou don ògàn yo. Pa egzanp, li di yo pa mete selebrite yo nan tèt lis pou don. "Epi pa gen okenn mache nwa pou ògàn yo vòlè yo."

Tiffany di li te resevwa yon fwa paske "mwen te an sante alabaz epi chans pou m te kontinye viv yo te akseptab." Lè pou yo decide ki moun ki pou resevwa yon ògàn, kowalisyon an di li pa pran an konsiderasyon ras, sèks, laj, revni oswa selebrite.

Tiffany di li fasil pou w vin yon donatè. "Tout sa w dwe fè toutbon se di yon fanmi pwòch ou sa, paske se li y ap kontakte lè w mouri. Ou ka enskri tou lè w fè pèmi kondwi w."

Epi ou pa dwe tann. Li te di "Menm si w se yon adolesan, ou pa envensib." "Pale sa ak fanmi w. Di yo ou vle sove lavi yon moun."

—Nancy Vittorini

*Reenprime ak pèmision React magazine.

GLOSÈ

evalye: 1. detèmine oswa fikse yon valè oswa sa bagay la vo. 2. egzamine epi jije ak anpil atansyon; fè yon evalyasyon.

fidbak: repons oswa kòmantè lòt moun.

ki enpòtan: 1. gen yon koneksyon ak pwoblèm w ap konfwonte a. 2. adapte oswa mache ak egzijans yo fè yo.

konsiderasyon: 1. byen reflechi; deliberasyon. 2. yon faktè ou dwe konsidere lè w ap pote yon jijman oswa pran yon desizyon.

kritè: yon nòm, yon règ, oswa yon tès kote yon jijman oswa yon desizyon kòrèk ka chita.

modifye: 1. chanje fòm oswa karaktè; modifye. 2. rann mwens ekstrèm, grav, oswa fò.

pa enpòtan: ki pa gen rapò ak pwoblèm k ap trete a; ensiyifan.

peze opsyon yo: 1. pou ekilibre lespri w yon fason pou fè yon chwa; refelechi oswa evalye. 2. egzamine altènativ yo.

pwovoke: jwenn; rive jwenn (yon verite, pa egzanp) gras ak lojik.

pètinan: apwopriye; lojik; konvnab ak pwoblèm k ap trete a.

re-evalyasyon: rekonsidere yon valè oswa valè yon bagay.

repetisyon: rive ankò oswa repete, espesyalman nan entèval regilye.

OBJEKTIF MWEN YO

Karyè?

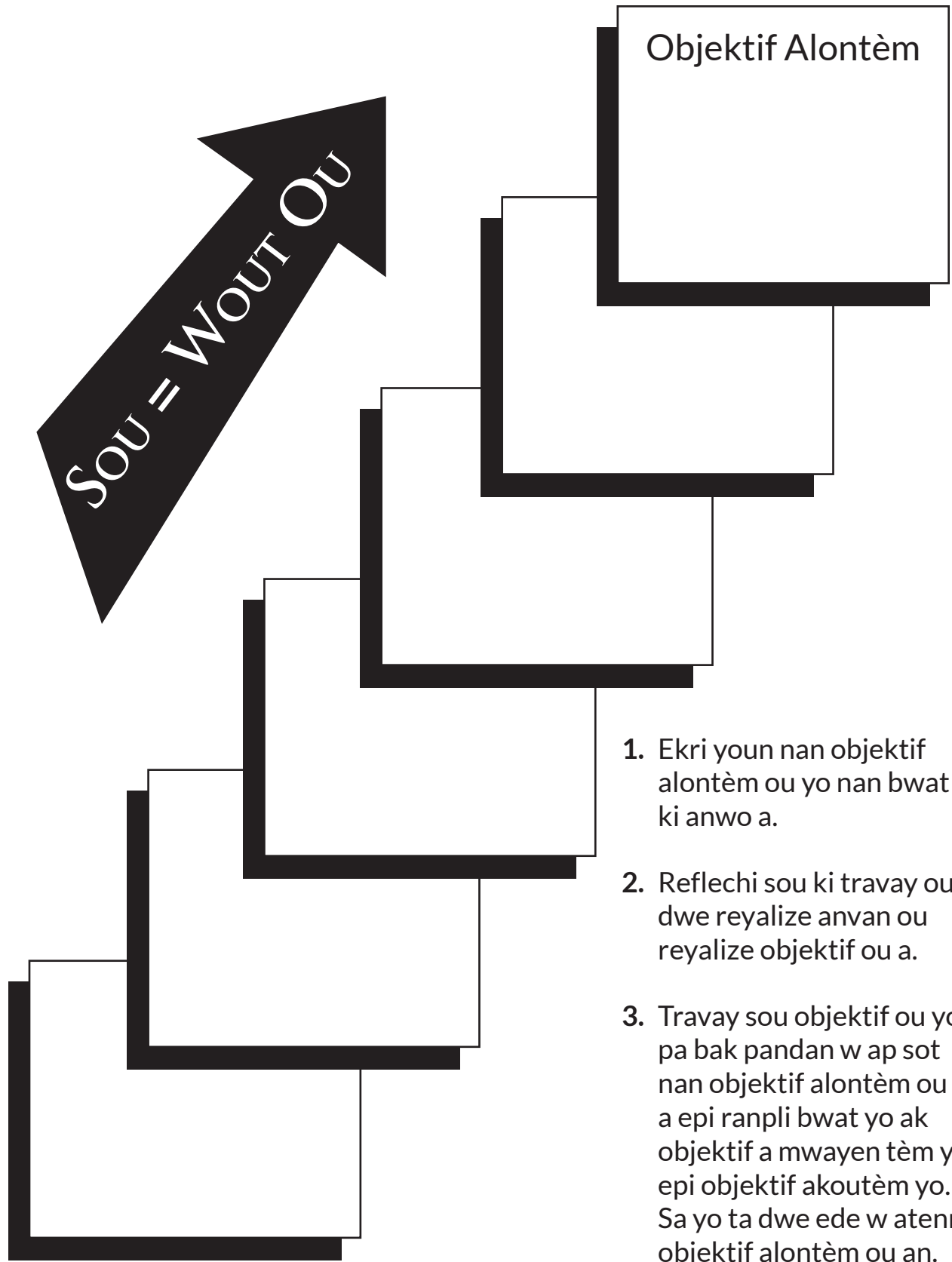
Edikasyon?

Tan Lib?

Fanmi?

Kay?

Byen?

TEKNIK VIZYALIZASYON

1. Detann ou. Fèmen je w, respire afon, epi vide lespri w.
2. Pase yon imaj oswa fè yon videyo nan tèt ou ki montre ou menm ki atenn yon objektif. Pa egzanp, si objektif ou se fè yon diskou enpòtan devan yon gwo piblik, wè tèt ou ki ap fè sa a—byen poze, k ap pale klè, epi k ap enpresyone piblik la.
3. Fè imaj mantal ou a detaye epi vizyalize siksè a. Pa kite vizyon negatif tankou laperèz, echèk, oswa estrès antre nan imaj ou a. Wè nan tèt ou ou deja atenn objektif ou a.
4. Ajoute mo ak aksyon espesifik, epi sans ou yo nan vizyalizasyon w lan. Pratike sa ou vle fè a oswa sa ou vle di a nan vizyalizasyon w lan. Fè repetisyon mantal ranfòse pèfòmans reyèl ou.
5. Kenbe vizyalizasyon w lan nan tèt ou. Pare w pou w sonje l nenpòt lè w vle. Repete vizyalizasyon w la pi souvan posib anvan evènman reyèl la.

TEKNIK DEKLARASYON AFIMASYON

1. Fè deklarasyon yo vin pèsònèl. Itilize non w, “mwen,” oswa “ou.”
2. Kite deklarasyon yo kout. Ou vle sonje yo. Deklarasyon ki long yo pi difisil pou sonje.
3. Sèvi ak langaj pozitif. Si ou vle kontwole estrès ou, di, “Mwen kalm epi mwen gen konfyans. Mwen byen prepare pou tès sa a.” Pa di, “Mwen p ap estrese pou tès matematik mwen an.”
4. Site afimasyon w yo kòm si yo reyèl, kòm si yo ap pase, menm si ou pa ko reyalize yo. Pa egzanp, di, “M ap gradye nan lekòl segondè ak yon GPA 3.2.”
5. Repete afimasyon w yo omwen yon fwa pa jou. Repetisyon estimile sèvo w pou l ede w atenn objektif ou yo.
6. Nan tèt ou, di afimasyon ou yo souvan. Epitou, ekri afimasyon ou yo epi mete yo yon kote ou ka wè yo souvan. Menm jan ak piblisite yo nan televizyon oswa sou entènèt la, plis ou wè oswa ou tande yon afimasyon, se plis ou kwè l.

Men kèk egzanp afimasyon:

- Mwen gen talan pou m jwe wòl prensipal la nan pyès la.
- M ap jwenn travay sa a paske mwen prepare pou entèvyou a.
- Mwen menm ak frè m nan pral byen antann nou pandan rès ete a.

KONPÒTMAN PASIF, AGRESIF AK KONFYAN: SENARYO YO

Enstriksyon pou pwofesè a: Repwodui fich aktivite sa a si sa a nesesè. Antoure youn nan konpòtman nan lis ki anba chak senaryo; varye konpòtman ou antoure yo pou yo chak ka reprezante yon fason ki egal. Dekoupe chak senaryo ak lis konpòtman l yo. Distribye youn nan chak gwoup.

Ou te prete chemiz kouzen w lan pi renmen an epi ou te lage yon bagay sou li pa aksidan. Ou te mande l eskiz, epi kouzen w lan te padone w. Kounye a, ou vle prete soulye nèf kouzen w lan, k ap byen chèlbè ak sa w ap mete sou ou aswè a. Kisa w ap fè?

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

Ou dekouvri yon moun ou te panse ki te zanmi w fè manti sou ou. Ou kwaze a zanmi sa a nan lari k ap vin sou ou. Ki sa w ap fè?

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

Pi bon zanmi w lan bezwen pase pou matematik. Nou nan menm klas. Demen gen yon egzamen ki enpòtan anpil, epi zanmi w lan pa etidye. Li vle pran poul sou ou. Ki sa w ap fè?

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

W al travay nan yon magazen bèt domestik apre lekòl epi lè samdi. Patwon w remake gen lajan ki manke nan kès la. Li akize w. Di l se pa ou ki te pran lajan an.

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

KONPÒTMAN PASIF, AGRESIF AK KONFYAN: SENARYO YO

(SUIT)

Paran w ba w kouvrefe pou wikenn nan. Antanke yon elèv segondè, ou santi lè yo fikse a pa rezonab. Mande yo pou yo chanje kouvrefe a.

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

Yon elèv ki gen repitasyon kòm moun ki pa reflechi epi vyolan pran valiz ou. Ou mande l pou l remèt ou li.

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

Chen vwazin ou an antre nan lakou w oswa li vin devan pòt ou prèske chak jou, fè dega epi jape. Di vwazin ou an pou l kontwole chen l lan.

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

Ou te prete yon zanmi pwòch ou lajan. Sa gen plis pase twa semèn, epi li pa ko peye w. Ou bezwen lajan an pou w sòti wikenn sa a. Mande l lajan an.

Dekri konpòtman yo antoure anba a:

AGRESIF PASIF KONFYAN

DEVLOPE KAPASITE KONFYANS

KARAKTERISTIK PÈSONÈL

FÒS	FEBLÈS

DEVLOPE KAPASITE KONFYANS

PLAN AKSYON

Objektif: _____

Plan Aksyon Pèsonèl pou Atenn Objektif: _____

Kalandriye Plan Aksyon an: _____

GLOSÈ

afimasyon: yon deklarasyon pozitif yo repete chak jou pou ankouraje epi pou ranfòse efò yon moun ap fè pou l atenn yon objektif.

agresif: konpòteman ostil; toujou sou atake oubyen kòmanse yon batay.

alternative: chwa ant de bagay ki sanble; yon lòt posiblite.

atitud: yon opinyon oswa yon fason moun panse.

deklarasyon misyon: yon deklarasyon ki defini yon prensip, yon kwayans, oswa yon objektif.

karakteristik: yon eleman ki ede distenge yon moun oswa yon bagay.

konfyan: konpòtman oubyen pale yon fason ki klè epi pozitif; konfyans nan tèt ou.

objektif: bagay ou konsantre yon pati oswa tout efò w yo sou li a.

objektif: yon bagay y ap travay pou yo reyalize oswa yo vize; yon bi oswa yon finalite.

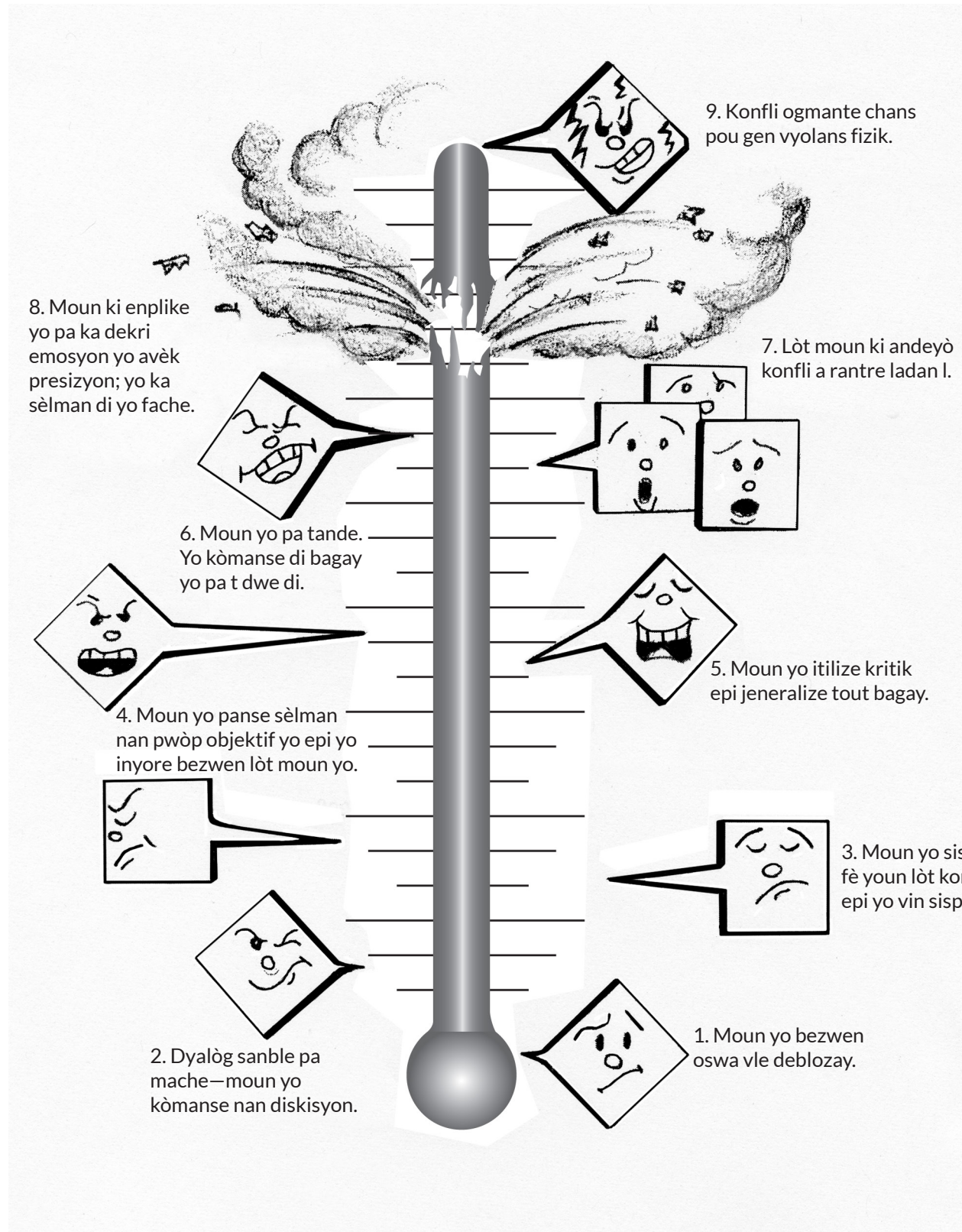
priyorize: klase selon enpòtans.

pèsevere: pèsiste nan nenpòt objektif la oswa demach la; kontinye goumen malgre difikilte.

reyalis: ki baze sou jan bagay yo ye tout bon.

vizyalizasyon: 1. kreye yon imaj mantal. 2. konsevwa yon imaj oswa yon reprezantasyon, tankou yon posiblite alavni an patikilye.

ETAP KONFLI YO

VOKABILÈ SANTIMAN

A
 Aflije
 Agase
 Agresif
 Ajite
 Akable
 Amikal
 Ankourajan
 Anksye
 An kòlè
 Anpil enèji
 An sekirite
 Anvyè

B
 Brav

C
 Choke

D
 Degoute
 Deprime
 Desi
 Desizif
 Detèmine
 Dezapwouve
 Dousman

E
 Eksite
 Ekstrawòdinè
 Enbesil
 Endesi

Endiferan
 Enkonfòtab
 Enkonpetan
 Enkonsyan
 Enkyè
 Enpasyon
 Ensilte
 Ensousyan
 Enspire
 Ensèten
 Entimide
 Entèlijan
 Enèjik
 enève
 Epuize
 Estrese
 Ezitan

F
 Fristre
 Fyè

G
 Gen dout

I
 Inosan

J
 Jalou
 Jennen

K
 Kagou
 Kalm

Kaprisye
 Kirye
 Konfi
 Konfyan
 Konfòtab
 Konpetan
 Kontan
 Kontan anpil
 Koupab
 Kè kontan

L
 Lajwa
 Laperèz
 Lespwa

M
 Malfezan
 Mefyan
 Mizerab
 Move

O
 Odasye
 Odasye
 Optimis

P
 Paranoya
 Parese
 Pasifik
 Pesimis
 Petrifye
 Pridan
 Pè

R
 Raz
 Regrèt
 Rekonesan
 Rilaks

S
 San angouman
 San espwa
 San fòs
 Satisfè
 Senpatik
 Sezi
 Sinik
 Sonm
 Soumi
 Sèl

T
 Tantasyon
 Timid
 Trankil
 trankilite
 Tris
 Twouble

V
 Visye

W
 Wont

Z
 Zele

MWEN TE DI... MWEN TE VLE DI

Brenda ak Maria ap rele youn lòt...

BRENDA: “Mwen te ale nan magazen an paske mwen te oblije al achte lèt pou Shante.”

MARIA: “Mwen pa ka kwè ou te fè sa! Ou estupid, ou kite tisè mwen an poukont li!”

BRENDA: “...men mwen te mande Jeremy pou l siveye l pandan m pa t la.”

MARIA: “Mwen pa menm konnen poukisa mwen te fè w konfyans pou gade l de tout fason!”

BRENDA: “Trè byen! Pran swen pwòp ti sè w la!”

.....

Yo te vle di...

BRENDA: “Mwen te ale nan magazen an paske mwen te oblije al achte lèt pou Shante.”
Mwen te enkyete paske pa t gen lèt nan kay la pou ti bebe a.

MARIA: “Mwen pa ka kwè ou te fè sa! Ou estupid, ou kite tisè mwen an poukont li!”
Se yon gwo danje pou w kite yon ti bebe pou kont li! Mwen pè yon bagay te ka rive l!

BRENDA: “...men mwen te mande Jeremy pou l siveye l pandan m pa t la.”
Mwen enbesil? Ki kalite sè k ap pran swen ti sè l men l pa gen lèt nan kay la?

MARIA: “Mwen pa menm konnen poukisa mwen te fè w konfyans pou gade l de tout fason!”
Mwen te gen dout pou m kite Shante avèk li de tout fason. Mwen sonje lè li te kite l kriye nan bèso a. Mwen pa t janm di anyen, men mwen te vrèman fache.

BRENDA: “Trè byen! Pran swen pwòp ti sè w la!”
Epi, mwen te sèlman ap rann li yon sèvis! Bliye sa. Mwen p ap janm ede l ankò.

GENYEN-GENYEN, BEZWEN MWEN / BEZWEN OU YO

GID POU KREYE SITIYASYON GENYEN-GENYEN

- Chwazi teritwa net pou yon reyinyon.
- Pa bay manti oswa egzajere; bati konfyans depi nan kòmansman an.
- Itilize bon kominikasyon fizikl: gade moun nan nan zye, sèvi ak yon prestans ki pa menasan, epi rete konsantre.
- Eseye jwenn enterè komen.
- Ouvè lespri w sou lòt sijasyon yo.
- Konsantre w sou bagay ki pi enpòtan pou ou epi eseye detèmine bagay ki pi enpòtan pou lòt moun nan.
- Rete nan prezan an; evite souleve sijè diskisyon ki sot pase yo.
- Fikse yon tan nou toulede dakò.
- Pran yon solisyon epi pa retounen sou li.

BEZWEN MWEN YO/BEZWEN W YO

Kisa pwoblèm nan ye? _____

Kisa tou de pati yo ap pèdi? _____

Kisa A vle? Poukisa? _____

Kisa B vle? Poukisa? _____

Kisa A bezwen? _____

Kisa B bezwen? _____

Lòt faktè pou moun A?*

Lòt faktè pou moun B?*

**Lòt faktè ki motive moun ka gen ladan yo bezwen pou yo gen kontwòl, bezwen lajan, ak bezwen pou yo santi yo rekonèt oswa renmen.*

GLOSÈ

dezamòse: rann mwens danjere, mwens tansyon, oswa mwens ostil.

entèvansyon: aji oswa entèvni pou entèwonp oswa chanje yon aksyon.

estereyotip: 1. yon imaj oswa opinyon twò senplifye. 2. yon ansanm jeneralizasyon ki pa ekzat, ki senplis.

estrateji: yon plan aksyon pou akonpli yon objektif espesifik oswa yon defi.

ipotèz: yon bagay moun pran pou aki oswa yo aksepte kòm verite san prèv.

konfli: yon eta dezamoni ant moun, lide, oswa enterè ki enkonpatib oswa ki opoze; yon afwontman.

konpwomi: yon règleman kont kote chak pati renonse ak yon bagay; yo rejwenn yo nan mitan.

medyatè: yon moun ki jere konfli lòt moun genyen gras ak konsantman yo, nan objektif pou rekonsilye yo.

negosyasyon: rankontre ak yon moun oswa lòt moun yon fason pou konpare opinyon yo epi jwenn yon antant oswa yon akò ant yo.

pèsepsyon: ide, entwisyon, oswa konesans ou genyen gras ak obsèvasyon.

rezolisyon: 1. yon liy kondwit ou detèmine oswa ou deside. 2. yon eksplikasyon, tankou a yon pwoblèm oswa yon kesyon; yon solisyon.

rezoud: 1. pran yon desizyon fèm konsènan yon bagay. 2. jwenn yon solisyon; rezoud.

senpati: idantifye ak konprann sitiyaasyon, santiman, ak motif yon lòt moun.

tak: sansibilite ki gen pou wè ak bon fason pou fonksyone ak lòt moun, tankou kapasite pou pale oswa aji san w pa ofanse yo.

tolere: rekonèt ak respekte dwa, kwayans, oswa pratik lòt moun.

REZOUZ PWOBLÈM GRAS AK

MANM GWOUP _____

AKTIVITE _____

ETAP POU PRAN DESIZYON

KÒMANTÈ

1. Defini pwoblèm nan.
2. Rasanble enfòmasyon.
3. Devlope altènativ yo.
4. Analize konsekans yo.
5. Pran desizyon.
6. Konsidere fidbak ak evalyasyon.

GLOSÈ

asèlman seksyèl: nenpòt kominikasyon oswa konduit endezirab ki gen nati seksyèl.

diskriminasyon: 1. eta oswa kondisyon pou yo trete w yon fason diferan dapre sèks ou, laj ou, oswa ras ou; prejije. 2. tretman diferan; patipri.

klase: ranje oswa òganize dapre klas oswa kategori.

medyasyon: Entèkansyon amikal nan diskisyon lòt moun nan objektif pou rezoud diferans yo.

pwoblèm: 1. yon kesyon yo dwe egzamine, rezoud, oswa reponn. 2. yon sitiyasyon, pwoblèm, oswa moun ki nan difikilte.

AJENNDA CHAK SEMÈN

Semèn: _____

Lendi	
Madi	
Mèkredi	
Jedi	
Vandredi	
Samdi	
Dimanch	

PWOFIL ESTIL APRANTISAJ

Pou deklarasyon ki vin apre yo, ekri "2" si deklarasyon an dekri ou prèske tout tan, "1" si deklarasyon an dekri w pafwa, epi "0" si deklarasyon an dekri w yon lè konsa.

1. _____ Mwen konprann sa yon pwofesè ap di pi byen si li desinen yon dyagram oswa yon graf.
2. _____ Mwen ka tandre yon chante yon fwa oswa de fwa epi mwen kapab chante pawòl yo.
3. _____ Mwen aprann pi byen lè mwen diskite matyè a ak yon lòt moun.
4. _____ Mwen pito rezoud pwoblèm aljèb olye m rezoud pwoblèm jeyometri.
5. _____ Lè mwen deside mwen vle yon bagay, mwen fè tout sa mwen kapab pou m jwenn li.
6. _____ Mwen bon pou m fè enpresyon sou moun.
7. _____ Mwen se yon bon ekriyen.
8. _____ Mwen renmen konprann relasyon ki genyen ant eleman yo.
9. _____ Mwen sonje non yo byen.
10. _____ Mwen panse ak imaj ak imaj mantal.
11. _____ Mwen trè konsyan de emosyon mwen yo.
12. _____ Mwen ka konnen ki lè nòt mizik yo pa akòde.
13. _____ Mwen bon pou m konvenk moun pou yo dakò avè m.
14. _____ Mwen renmen aktif fizikman.
15. _____ Mwen souvan chante poukont mwen.
16. _____ Mwen renmen ekri istwa, lèt, oswa powèm.
17. _____ Mwen konnen kijan m ap reyaji nan pifò sitiyasyon.
18. _____ Mwen renmen jwe jwèt estrateji (tankou echèk) epi rezoud devinèt.
19. _____ Mwen kapab santi sa lòt moun santi.
20. _____ Mwen renmen rakonte istwa.
21. _____ Mwen renmen byen ranje afè m yo.
22. _____ Mwen ka aprann byen vit nouvo pa dans oswa mouvman espò.
23. _____ Mwen bezwen tan pou tèt mwen chak jou.
24. _____ Mwen desine imaj toupatou sou kaye mwen yo.
25. _____ Mwen renmen patisipe nan klèb ak aktivite gwoup.
26. _____ Mwen renmen kreye ritm.
27. _____ Mwen bon nan anbale ak ranje bagay nan valiz, bwat, machin, elatriye.
28. _____ Mwen renmen aprann sou syans oswa matematik.
29. _____ Mwen konnen kisa ki fòs ak feblès mwen.
30. _____ Mwen jwe yon enstriman mizik byen.
31. _____ Fè yon ti mache ede m detann mwen.
32. _____ Mwen souvan santi ekri sa m panse se pi bon fason pou m eksprime sa m santi.
33. _____ Mwen se moun yo rele pou konnen sa k ap fèt lè wikenn yo.
34. _____ Sa vrèman ede m lè m kolore nòt oswa devwa m yo.
35. _____ Mwen manevre zouti byen.

REZIME ESTIL APRANTISAJ

NIMEWO KESYON AN

Mouvman Kòporèl	Mizikal	Espasyal	Lojik- Matematik	Lengwistik	Entèpèsònèl	Entrapèsònèl
6 _____	2 _____	1 _____	4 _____	7 _____	3 _____	5 _____
14 _____	12 _____	10 _____	8 _____	9 _____	13 _____	11 _____
22 _____	15 _____	24 _____	18 _____	16 _____	19 _____	17 _____
31 _____	26 _____	27 _____	21 _____	20 _____	25 _____	23 _____
35 _____	30 _____	34 _____	28 _____	32 _____	33 _____	29 _____
Total: _____	Total: _____	Total: _____	Total: _____	Total: _____	Total: _____	Total: _____

PWOJÈ DEVWA

KOU: ISTWA ETAZINI

Sijè: Evènman ki te fèt anvan Lagè Endependans lan (pa egzanp, Boston Tea Party, the Stamp Act, Masak Boston, Paul Revere's ride)

Devwa: Kreve yon plan pou yon prezantasyon sou youn nan evènman kle ki te fèt anvan Lagè Endependans lan.

Travay Yo <i>Fè Afich</i>	Dwe Fèt Dapre <i>Lamar Ling</i>	Estil Aprantisaj Ou Pi Pito <i>Vizyèl/ Espasyal</i>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

ISTWA LUIS

Alam Luis te kòmanse sonnen a 6:00 nan maten. Li te decide leve bonè pou l fini ak yon prezantasyon oral ki te dwe fèt jou sa a. Luis panse kèk minit dòmi anplis t ap fè l santi l byen repoze epi sa t ap pi bon pou prezantasyon l lan, li lonje men l epi li peze bouton pou l kanpe alam nan.

Aprè li fin kabicha pandan kèk segonn, Luis lonje kò l pou l kanpe alam lan ankò epi li wè li 7:00, lè li konn abitye reveye. Li vole soti nan kabann nan epi prepare l pou l al lekòl la. Li te gen apeprè senk minit pou l gade prezantasyon l lan anvan li kouri soti.

Lè lekòl la lage a 3:30, jounen Luis pa t byen pase. Non sèlman li pa t prepare pou prezantasyon li a, men li te bliye tou yon redaksyon pou l te remèt nan jou sa a. Luis te vrèman vle pase tout kou li yo semès sa a. Li te bezwen bon nòt pou l ka antre nan lekòl frè l la te ye a. Tou fristre, Luis te decide li bezwen yon poz ak lekòl la. Li tounen lakay li epi li limen televizyon an pou l ka detann li.

A 4:30, li reyalize rete sèlman 30 minit anvan l al travay. Li pote sak lekòl li nan chanm li an epi li vide liv li yo sou biwo a. Luis te konnen li te ekri devwa matematik li a yon kote, men li pa t kapab jwenn li. Lè Luis te jwenn devwa a finalman, li reyalize li bezwen yon kreyon epi li ale nan kwizin nan pou l pran youn. Nan kwizin nan, Luis wè yon

sak frit ki sou evye a epi li kòmanse manje l. Bòs li a pa janm kite l manje nan travay la, se konsa li decide fè yon sandwich.

Luis fè yon kout je nan revèy la, li te chita ak sandwich la kenbe nan men l epi li rann li kont li rete 10 minit sèlman anvan l al travay. Li te konnen li pa t ap janm gentan fè anyen nan yon ti kal tan konsa. Li te santi li pa ta janm gentan pou l fini devwa l yo.

Lè Luis te rantre lakay li sot travay a 9:00, li te fatige. Yo t ap bay emisyon li te pi renmen an, se konsa li ret gade televizyon ak frè l yo. Lè emisyon an fini a 10:00, li te chita devan biwo l la pou l fè devwa yo. Li te gen pou l fini ak redaksyon an ansanm ak devwa matematik la. Luis te panse li te kapab rabache devwa matematik la paske pwofesè li a pa souvan verifye devwa yo, kidonk li te kòmanse ak devwa sa. Luis fini devwa matematik la epi li ale nan redaksyon an. Pandan l t ap fouye nan papye l yo pou l chèche bon tèks ak nòt pou l reponn kesyon an, telefòn nan sonnen—se te mennaj li. Yo te gen yon diskisyon depi lavèy, men Luis pa t pale avèk li depi lè sa. Li te pale ak li pou yon ti tan.

Lè Luis finalman rakwoche telefòn nan, li te prèske minwi. Li gade papye yo ki gaye sou biwo l la. Pa t gen okenn fason li te kapab fini devwa yo pandan sware a

1. Èske w konprann istwa Luis la? Sa k fè w konprann oswa sa k fè w pa konprann?
2. Kijan pwòp santiman fristrasyon Luis te afekte etid li yo?
3. Kisa ki te anpeche Luis fè devwa l yo? Bay egzanp espesifik ou pran nan istwa a.
4. Kisa Luis te ka fè pou l jere tan l yon lòt jan pi byen?

AJENNDA POU CHAK JOU

Dat jodi a: _____

ORÈ	MATERYÈL NESESÈ (EGZANP, LIV, EKIPMAN ESPÒ, ELATRIYE)
07:00 - 08:00	
8:00 - 09:00	
09:00 - 10:00	
10:00 - 11:00	
11:00 - 12:00	
12:00 - 01:00	
01:00 - 02:00	
02:00 - 03:00	
03:00 - 04:00	
04:00 - 05:00	
05:00 - 06:00	
06:00 - 07:00	
07:00 - 08:00	
8:00 - 09:00	
09:00 - 10:00	
10:00 - 11:00	
Pa bliye:	

AJENNDA TÈM

DAT	MWA: _____	DAT	MWA: _____
DAT	MWA: _____	DAT	MWA: _____
DAT	MWA: _____	DAT	MWA: _____
DAT	MWA: _____	DAT	MWA: _____
DAT	MWA: _____	DAT	MWA: _____
DAT	MWA: _____	DAT	MWA: _____

PA GEN TAN

Lè travay ak aktivite pran tout sa w rele tan lib ou yo, kijan w ka jwenn yon minit pou w konsakre a tèt ou?

Michael Colley, 18 lène, yon adolesan nan Mount Vernon High School nan Nouyòk di: “Mwen santi mwen anndan kay la toutan. “Aktivite ale nan pak, gade fim ak detann mwen manke m.”

Megan Thornton, 17 lène, yon adolesan nan Cumberland Valley High School nan Mechanicsburg, Pa., di: “Moun toujou di m lavi a ap vin pi konplike nan inivèsite. Men, mwen konnen li pa ka vin pi mal pase jan sa ye kounye a.”

Michael ak Megan gen menm pwoblèm nan: orè twò chaje. Yo pase plis tan nan aktivite ki pa gen rapò ak lekòl la ak travay yo pase devwa yo gen pou yo fè, epi yo pase plis tan nan devwa yo pase ak zanmi yo. Epi yo se de manm nan yon jenerasyon adolesan ki gen pwoblèm tan: 66 pousan nan nou te di nan yon sondaj “React” nou pa gen ase tan lib.

Penny Peterson, sikològ nan lekòl leta Konte Montgomery, nan eta Maryland, deklare: “Adolesans se peryòd ki mande anpil sakrifis.” “Li pa sèlman sifi pou w nan tèt klasman ekip jwèt lekòl ou a oswa pou w kapitèn ekip Hockey la: Ou dwe fè bagay sa yo epi dirije konsèy etidyan an epi kenbe travay ou nan sant komèsyal la.”

Anpil adolesan deklare yo te twò chaje orè lekòl segondè yo nan sousi pou prepare admisyon yo nan fakilte. “Mwen fè tout kalite aktivite lè m te nan lekòl segondè e mwen te toujou okipe,” deklarasyon Kim Warhurst, 18 lène, yon etidyan nan premye ane nan Butler County Community College nan El Dorado, nan eta Kansas, toupre Wichita. “Konseye pedagogik mwen an te di m aktivite yo sanble fè bèl enpreyoson sou relve nòt mwen yo—m ap gen plis chans jwenn bous etid pou inivèsite si m byen ekilibre. Epi chak

granmoun ki an chaj chak aktivite yo espere ou mete aktivite yo a an premye.

Kim deklare “Mwen toujou okipe tout tan.” Pifò jou yo, li tounen nan chanm li apre minwi, apre kou, devwa, tan li pase ap travay nan jounal fakilte l la epi yon travay a tan pasyèl nan WalMart. Li deklare orè l te fòse l abandone kèk nan aktivite lekòl segondè li yo: “Mwen te oblije kite vyolon ak bezbòl paske mwen te oblije konsantre m sou objektif avni mwen yo.”

Megan te gen yon karyè mizikal, li te konn jwe pyano, flit epi travay vokal li pandan demi èdtan chak jou, men kounye a li chanje oryantasyon. Li deklare “Mwen konnen mwen ta dwe bay plis tan ak efò pase tan mwen bay nan nivo sa a.” “Fè pratik mande twòp tan. Mwen pito gen tan pou m pale nan telefòn ak zanmi m yo. Genyen plis bagay nan lavi pase pratike pyano, flit ak travay vokal tout tan. Mwen pito gen plis ekilib.”

Pou lòt elèv yo, presyon sosyal, absans orè, lakoz yo travay tout lannwit. “Timoun nan lekòl mwen an yo sanble rich anpil—yo mete yon djakèt North Face diferan chak semèn,” deklare Aryanna Fernando, 18 lène, yon ansyen nan Beekman High School nan Vil New York. Anplis pratik dans ak kou potri, Aryanna te fè yon seri travay pou fè lajan kach li santi li gen bezwen pou l swiv ritm kamarad li yo. Li deklare: “Mwen pa vle vin yon moun ki fèb”, “epi paske mwen se yon granmoun aje, mwen pase mwens tan ap dòmi pase lontan.”

Sa bay kèk avantaj: Kim di travay sou piblikasyon lekòl yo ap prepare l pou yon avni kòm ekriyen. David Skeist, 18 lène, yon ansyen nan Dalton School nan vil Nouyòk, deklare gwoup chante li a, koral ak pyès

PA GEN TAN

(suit)

teyat lekòl li a ba l yon lavi sosyal epanouyi: “Monte yon pwodiksyon ak yon pakèt moun fè m santi m fyè paske m fè pati yon ekip. Men, lè mwen fè pati plizyè gwoup, mwen pa rete nan yon sèl klan.

Men gen risk pou w estrese, tankou pa dòmi pou fè devwa byen ta nan mitan lannwit oswa bonè nan maten epi konte sou kafeyin ak friyandiz pou w rebran fòs. “Mwen wè yon kantite adolesan ki pa sispann ogmante k ap plenyen anba pwoblèm fizik estrès lakoz—pwoblèm gastwoentestinal, ensomni, tèt fè mal ak pwoblèm pou rete reveye nan kou yo,” Peterson deklare. Epi lè elèv ki akable yo pran alkòl, sigarèt oswa lòt dwòg pou yo pa dòmi pandan nwit lan, pou yo dòmi oswa pou diminye estrès emosyonèl, yon relve nòt enpresyonan nan lekòl segondè ka tounen yon tikè pou voye yo lopital, li deklare.

Pou anpeche yon orè chaje detwi kè kontan pou w viv, Peterson di poze tèt ou kesyon sa a: Èske mwen pa gen tan ankò pou bagay nan lavi m ki fè m kontan—tankou pase tan ak fanmi m oswa zanmi m yo oswa plezi mwen te renmen pran lontan yo? Si se konsa, li lè pou m fè yon chanjman.

Li di “Sa mande kouraj pou w chanje bagay yo, men ou dwe fè l.” “Elimine kèk aktivite. Li pi bon pou w mete tèt ou nan de oswa twa aktivite epi w vrèman briye nan yo, olye w gaye w nan plizyè bagay ou sèlman gen tan pou w fè a demi.”

REPRANN TAN W

Si orè w menase depase w, eseye swiv konsèy sa yo pou jere estrès.

*Reenprime ak pèmisyon *React* magazine.

REBONDI

Lè w resi rantre lakay ou, Dr Peterson rekòmande pou w pran tan pou w jere “sante mantal” ou. Anvan w kòmanse fè devwa w yo, kouche sou kabann ou pou kèk minit oswa fè yon ti koze rapid nan telefòn. Repo a ap pèmèt ou soti nan foutbòl pou ale nan jeyometri. Kim di li tande mizik klasik epi li fè vwayaj long distans nan peyi a pou l detann li. Michael ap gade videyo. Aryanna fè beny fèy epi meditasyon.

PA PANIKE

Èske w gen enkyetid si w pa patisipe nan tout aktivite nan lekòl la, ou p ap antre nan fakilte ou chwazi a? Ou pa dwe gen enkyetid. Yon bò, Peterson deklare, “Ou ta ka jere tout aktivite sa yo ansanm epi w toujou pa antre nan fakilte rèv ou a.” Nan yon lòt bò, anpil nan lekòl yo souvan plis enpresyone pa elèv ki te fè bagay etonan ak youn oswa de aktivite aplentan pase elèv ki rantre nan 15 gwoup yo pa t kapab pase anpil tan nan yo.

JWENN YON MOUN KI ATANTIF POU TANDE W

Megan pale ak paran l yo chak fwa li santi l ap nwaye, epi sa pote rezilta. Men, si w pa ka imajine fè chanjman w bezwen yo nan fason w ap viv pou w diminye estrès ou genyen—epi paran w yo pa ka ede w paske yo pa konprann presyon ki sou do w la—mande yon konseye pedagojik ede w. “Pafwa w bezwen tande paran w yo, antrenè w oswa nenpòt moun k ap ka di w li OK pou w chanje priyorite—sa enpòtan anpil pou sante w,” Peterson deklare.

—Jennifer Kornreich

PRAN NÒT RAPID

1. Kisa mwen konnen sou sijè sa a?

2. Kisa mwen vle konnen sou sijè sa a?

3. Kijan m ap konnen sa mwen vle konnen an?

4. Konsantre sou detay enpòtan yo.

KONTE LÈT YO

Li paragraf sa a epi konte kantite
fwa lèt “f” parèt ladan.

**Cherif Fargo, North Dakota, dènyèman
jwenn yon gwo sak pyès senk dola.
Li pa fin sèten konbyen pyès senk dola
ki gen nan sak la, men l ap bay kèk nan
envestigatè ki pi pa kapon nan Fargo
yo egzamine ensidan an.**

PASE TÈS OTO-EVALYASYON AN

1. Ki jan w te santi w lè pwofesè a te di w ou pral pase yon egzamen?

2. Poukisa w te santi w konsa?

3. Konbyen jou davans anjeneral ou kòmanse etidye pou yon tès?

4. Site twa zouti etid ki ede w prepare pou yon tès.

JWÈT NAN TELEVIZYON

1. **Ki kalite fèy etid ki ede w konpile nòt, tankou non ak dat?**
Yon fèy tèm kle
2. **Konbyen jou davans ou ta dwe kòmanse etidye pou yon tès?**
Senk a sèt jou
3. **Konplete fraz la: Sa ka ede atitid ou pou w panse yon tès tankou_____.**
Yon opòtinite pou w montre sa w konnen
4. **Poukisa yon egzamen sanzatan lakòz plis enkyetid pase yon egzamen yo te anonse davans?**
Paske ou pa gen yon opòtinite pou prepare
5. **Site de pratik etid efikas.**
Nenpòt de nan bagay sa yo: pran nòt lè w nan klas, rete òganize, fè ti kat pou w pran nòt oswa ti kat pou w revize, konpile nòt nan yon fèy tèm kle oswa yon fèy tèm jeneral, aparèy pou rapèl, etidye an gwoup, pwograme tan pou etidye, revize nòt yo apre kou, oswa jwenn yon espas trankil
6. **Vrè oswa fo: Ou ta dwe pase plis èdtan posib ap etidye lannwit lan anvan w pase yon gwo tès.**
Fo—ou ta dwe detann ou epi pase yon bon nwit somèy
7. **Ki kalite moun ou ta dwe evite jou yon egzamen?**
Moun k ap fè w nève
8. **Site de avantaj ki genyen nan etidye an gwoup.**
Nenpòt de nan bagay sa yo: pèmèt elèv yo aprann youn nan men lòt, fè diskisyon an pwofondè, gen orè etid fiks, jwenn sipò moral, pran plezi nan etidye, anseye lòt moun pèmèt ou ogmante kapasite pou w sonje bagay yo
9. **Site de dezavantaj ki genyen nan etidye an gwoup.**
Nenpòt de nan bagay sa yo: pèdi tan si zanmi w yo pa prepare, pèdi tan retounen sou bagay ou deja konnen byen, elèv ki panike yo simaye enkyetid sou tès yo, gwoup yo mal itilize tan an
10. **Site de bagay ou ta dwe fè nan jou maten ou pral pase yon tès.**
Nenpòt de nan bagay sa yo: manje yon bon manje nan maten, abiye yon fason pou w konfòtab, mache ak yon mont, rive bonè, asire w ou gen tout materyèl w ap gen bezwen
11. **Vrè oswa fo: Ou ta dwe manje yon gwo manje nan maten jou egzamen an.**
Fo—ou ta dwe manje yon dejene ki sen, men pa plis pase kantite sa w konn manje
12. **Site de estrateji enpòtan pou itilize pandan yon tès.**
Nenpòt de nan sa ki annapre yo: gade tout tès la anvan w kòmanse, jere tan an (dapre valè pwen kesyon yo ye), li enstriksyon yo ak anpil atansyon, li chak kesyon ak anpil atansyon, siveye tan an men rete kalm, antoure kesyon ki parèt difisil yo epi retounen sou yo an apre
13. **Nonmen yon estrateji pou diminye enkyetid.**
Nenpòt nan eleman sa yo: byen prepare, rale yon gwo souf, panse ak yon espas trankil

OU ESTRESE, WI OU NON?

Dyalòg sa a gen twa wòl:

- Pwofesè:
- Eddie:
- Dominique:

Pratike dyalòg la plizyè fwa anvan ou fè l devan klas la.

Pandan anviwon 30 segonn, de elèv yo chita nan biwo ki devan sal la. Eddie ap defeyte fèy papye yo byen rapid, l ap eseye prepare yon tès istwa. Dominique chita kalm epi li parèt dekontrakte, petèt l ap li yon liv. Pwofesè a antre nan sal la epi li mache al sou biwo l la ki nan kwen an, l ap pale pandan l ap mache.

- PWOFESÈ:** Oke, klas, li lè pou nou pase tès istwa nou an. Nou retire tout bagay sou biwo nou yo.
- EDDIE:** (toujou ap trennen, pou tèt li) Yon lòt fwa ankò... Dakò, ki moun ki te prezidan pandan Gran Depresyon an?
- PWOFESÈ:** Eddie, ou tande m? Li lè pou tès la. Tanpri retire tout bagay sou biwo w la. (Pwofesè a kòmanse klase kèk papye.)
- DOMINIQUE:** (a Eddie) Ey, kisa ki enkyete w konsa? Egzamen an ap yon jwèt timoun!
- EDDIE:** Kisa ou vle di lè w di sa ap yon jwèt timoun? Mwen bezwen omwen yon B nan kou sa a pou m ka jwe ane sa a, epi si mwen pa byen pase tès sa a, mwen p ap janm jwenn li.
- DOMINIQUE:** Ebyen, mwen bezwen fè yon bon nòt pou kou sa a tou. Se yon kondisyon enpòtan pou fakilte mwen vle antre a. Men, ou pa wè m ap panike akòz sa.
- PWOFESÈ:** (Retounen atansyon sou elèv yo) Klas, mwen pa ka kòmanse tès la jiskaske nou pa debarase biwo nou yo.
- DOMINIQUE:** (a Eddie) Ale! Mwen vle kòmanse!

Eddie leve je gade ak yon ekspresyon pànik.

SITIYASYON ESTRESAN

GLOSÈ

analoji: resanblans ant bagay ki diferan.

bouyon final la: vèsyon final yon dokiman ekri kote tout mekanis yo, tankou òtograf, ponktiyasyon, ak gramè yo kòrèk.

distraksyon: yon entèripsyon nan lespri a.

entèpèsònèl: ki gen rapò ak moun, ki fèt ant moun, oswa ki enplike plizyè moun.

espasyal: ki gen rapò ak fason bagay yo gen rapò nan lespas.

kinestezik: ki fèt ak oswa depann de mouvman; aktif.

korije: revize ak reli yon tèks ekri jiskaske tout erè òtograf, gramè, ak ponktiyasyon yo korije.

lengwistik: sou lang oswa ki gen rapò ak lang.

lojik: ki baze sou deklarasyon, evènman oswa kondisyon ki te egziste deja oswa yo te konnen deja; rezonab.

mnemonik: yon aparèy, tankou yon fòmil oswa yon rim, yo itilize kòm yon èd pou sonje enfòmasyon.

modifye: prepare materyèl ekri pou piblikasyon oswa prezantasyon gras ak koreksyon, revizyon, oswa adaptasyon.

premye bouyon: premye vèsyon yon dokiman ekri kote moun ki ap ekri a mete premye panse ak lide l yo.

tèm: yon sijè diskisyon; lide prensipal oswa lide kle a.

TAN REYÈL

Pandan yon semèn, ekri kantite tan ou pase nan chak aktivite ou fè. Ekri tan ou pase nan travay apre lekòl oswa travay a tan pasyèl, espò oswa lòt pastan, travay nan kay, lekòl pou plezi, pale nan telefòn, randevou womantik, elatriye.

Jou:	Jou:	Jou:	Jou:	Jou:	Jou:
maten:	maten:	maten:	maten:	maten:	maten:
aprèmidi:	aprèmidi:	aprèmidi:	aprèmidi:	aprèmidi:	aprèmidi:
aswè:	aswè:	aswè:	aswè:	aswè:	aswè:
TOTAL: <i>minit/èdtan</i>	TOTAL: <i>minit/èdtan</i>	TOTAL: <i>minit/èdtan</i>	TOTAL: <i>minit/èdtan</i>	TOTAL: <i>minit/èdtan</i>	TOTAL: <i>minit/èdtan</i>
dòmni:	dòmni:	dòmni:	dòmni:	dòmni:	dòmni:
lekòl:	lekòl:	lekòl:	lekòl:	lekòl:	lekòl:
manje:	manje:	manje:	manje:	manje:	manje:
televizyon:	televizyon:	televizyon:	televizyon:	televizyon:	televizyon:
telefòn:	telefòn:	telefòn:	telefòn:	telefòn:	telefòn:
lòt aktivite:	lòt aktivite:	lòt aktivite:	lòt aktivite:	lòt aktivite:	lòt aktivite:

KONTWÒL TAN REYÈL

Gen 168 èdtan nan semèn nan. Men ki jan mwen pase tan m:

dòmi: _____ lèt aktivite: _____
 lekòl: _____
 manje: _____
 gade televizyon: _____
 pale nan telefòn: _____

SENK PREMYE AKTIVITE MWEN PI RENMEN YO:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

STIL APPRANTISAJ (Pou pwofesè a: Anrejistre pou Pati 3 a.)

Dekoupe chak stil aprantisaj. Kole yo anba kategori konpetans ki apwopriye a sou fich aktivite "Konpetans" lan.

Atletik, Kò	Mizikal	Vizyèl, Atistik	Matematik, Lojik	Vèbal, Lengwistik	Sosyal, Entèpèsònèl	Entrapèsònèl
Atletik, Kò	Mizikal	Vizyèl, Atistik	Matematik, Lojik	Vèbal, Lengwistik	Sosyal, Entèpèsònèl	Entrapèsònèl
Atletik, Kò	Mizikal	Vizyèl, Atistik	Matematik, Lojik	Vèbal, Lengwistik	Sosyal, Entèpèsònèl	Entrapèsònèl

KONPETANS

Chwazi twa nan aktivite ou pi renmen yo. Di ki konpetans y ap bezwen pou chak sa yo bay pi ba yo.

Aktivite: Konpetans:	Aktivite: Konpetans:	Aktivite: Konpetans:
-------------------------	-------------------------	-------------------------

Ekri chak konpetans ki anwo yo anba tit apwopriye ki anba a. Konte kantite konpetans yo epi ekri total la anba chak bwat.

MOUN (oswa ZANNIMO) Modèl Aprantisaj:	BAGAY Modèl Aprantisaj:	ENFÒMASYON Modèl Aprantisaj:
--	----------------------------	---------------------------------

TOTAL: _____

TOTAL: _____

TOTAL: _____

Avèk konpetans m genyen yo, mwen ka pran plezi m nan yon travay, yon karyè oswa pwofesyon nan domèn _____

TWA GWÒUP KONPETANS, PLIZYÈ OKIPASYON

<p>A. Moun (oswa Zannimo)</p> <ul style="list-style-type: none">• ede oswa pran swen• divètisman• ansèyman• ankadreman• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____ <p>Okipasyon</p> <ul style="list-style-type: none">• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____	<p>B. Bagay</p> <ul style="list-style-type: none">• reparasyon• fè machin mache• itilize zouti• travay ak lanati• _____• _____• _____• _____• _____• _____ <p>Okipasyon</p> <ul style="list-style-type: none">• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____	<p>C. Enfòmasyon</p> <ul style="list-style-type: none">• plànifye• kreve• konsewva• ògànize• _____• _____• _____• _____• _____• _____ <p>Okipasyon</p> <ul style="list-style-type: none">• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____• _____
--	--	---

SONDAJ POU KOLÈJ

<i>Lekòl teknik</i>	<i>Kolèj kominotè</i>	<i>Kolèj/Inivèsite kat làne</i>
Non: Remak:	Non: Remak:	Non: Remak:
Non: Remak:	Non: Remak:	Non: Remak:
Non: Remak:	Non: Remak:	Non: Remak:

REDUI ESPAS POU W AJIA

KOLÈJ A:	KOLÈJ B:	KOLÈJ C:
<p>_____</p> <p>Ekolaj: \$ _____ pou</p> <p>chak kredi</p> <p>Pri diplòm _____</p> <p>nan: _____</p> <p>\$ _____</p> <p>Anplasan:</p>	<p>_____</p> <p>Ekolaj: \$ _____ pou</p> <p>chak kredi</p> <p>Pri diplòm _____</p> <p>nan: _____</p> <p>\$ _____</p> <p>Anplasan:</p>	<p>_____</p> <p>Ekolaj: \$ _____ pou</p> <p>chak kredi</p> <p>Pri diplòm _____</p> <p>nan: _____</p> <p>\$ _____</p> <p>Anplasan:</p>
<p>Kondisyon:</p> <p>Lòt enfòmasyon:</p>	<p>Kondisyon:</p> <p>Lòt enfòmasyon:</p>	<p>Kondisyon:</p> <p>Lòt enfòmasyon:</p>

PREPARASYON POU KOLÈJ

9YÈM ÀNE	10YÈM ÀNE	11YÈM ÀNE	12YÈM ÀNE
Angle: _____ Nòt: _____ Matematik: _____ Nòt: _____ Istwa: _____ Nòt: _____ Syans: _____ Nòt: _____ Lang etranje: _____ Nòt: _____ Atizay (vizyèl ak Péfòmans): Nòt: _____ Kou ochwa/lòt kou: _____ Nòt: _____ Nòt: _____	Angle: _____ Nòt: _____ Matematik: _____ Nòt: _____ Istwa: _____ Nòt: _____ Syans: _____ Nòt: _____ Lang etranje: _____ Nòt: _____ Atizay (vizyèl ak Péfòmans): Nòt: _____ Kou ochwa/lòt kou: _____ Nòt: _____ Nòt: _____	Angle: _____ Nòt: _____ Matematik: _____ Nòt: _____ Istwa: _____ Nòt: _____ Syans: _____ Nòt: _____ Lang etranje: _____ Nòt: _____ Atizay (vizyèl ak Péfòmans): Nòt: _____ Kou ochwa/lòt kou: _____ Nòt: _____ Nòt: _____	Angle: _____ Nòt: _____ Matematik: _____ Nòt: _____ Istwa: _____ Nòt: _____ Syans: _____ Nòt: _____ Lang etranje: _____ Nòt: _____ Atizay (vizyèl ak Péfòmans): Nòt: _____ Kou ochwa/lòt kou: _____ Nòt: _____ Nòt: _____

RASIN BRONX YO TOUJOU NOURI CHEMEN KARYÈ YO

SE DAVID GONZALEZ KI EKRI PATI SA A

Lè Louis J. Cappelli te gradye nan William H. Taft High School an 1949, li te arive al fè menm sa pifò zanmi l nan Bronx te konn ap fè: anyen serye. Te gen resesyon, epi travay te ra. Li te konn sot lakay li nan ang Courtlandt Avenue ak 160th Street a pye, travèse Park Avenue epi ale nan zòn randevou yo nan ang Morris Avenue ak 165th, kote pi gwo atraksyon ki genyen depi kèk jou se gade jan y ap poze adoken nan lari a.

Li te di “Okenn nan nou pa t ap travay.” “Nou te konn pase anpil tan ap trennen nan kwen an, jwe biya, koute mizik epi ale nan sinema. Nou te konn fè ti monnen lè n al fè livrezon kòmand.”

Epi, te vin gen yon lòt kòmand.

Mesye Cappelli te di “Papa m te di, ‘Louie, chèche yon travay.’” “Papa m te gen pou l di m sa yon sèl fwa.” Se konsa, Louie te mete kostim gradyasyon li an sou li, li achte New York Times epi l al gade nan anons yo ki anba “Office Boy” la, paske se “sa a mwen te panse mwen te ka fè.”

Yon anons te mennen l nan Standard Factors Corporation.

Li te di “Yo te ba m travay la imedyatman.” “Mwen te kòmanse travay menm jou a. Epi depi lè a mwen isit la.”

Depi lontan. Louie, ti gason machann glas la, te pase soti de kwen lari a pou l rive nan biwo nan zòn nan kòm prezidan epi direktè jeneral Sterling Bancorp, siksesè Standard Factors. Pakou 50 làn l sa a te rann li rekonesan pou anpil benediksyon lavi a, kòmanse sou etik travay paran li yo. Se konsa, chak lè li prale nan biwo l ki Park Avenue an, li sonje pati nò wout sa a nan ansyen katye li a.

Li te di “Mwen pa janm bliye ki kote mwen soti.” “Mwen di kòlèg mwen yo, lè n ap gade nan glas, pa twonpe tèt nou sou moun nou ye a. Pa eseye vin yon lòt bagay.”

Te gen yon epòk kote lòt moun te di l pou l bliye li pa t anpil bagay. Li admèt li te yon elèv mwayen, ki te konn moke pwofesè pafwa. Lè sa a, fanmi li te rete nan ang Morris Avenue ak 162nd Street, toupre Yankee Stadium...

Papa l, Peter, ki te vin an Amerik lè li te adolesan, te konn pote blòk glas pou l viv. Menmsi li pa t edike, li te konn fè kalkil li nan tèt li. Li te aprann pitit li yo valè respekte fanmi ak kominote genyen. De frè Mesye Cappelli yo ak sè l la te anseye l valè edikasyon, yo te ankouraje l pou l gen yon diplòm akademik nan Taft, olye pou l te ale nan lekòl pwofesyonèl zanmi l yo te ye yo.

Li te pran pwomosyon nan bank la pandan li t ap etidye pou resevwa diplòm nan City College leswa. Li te etidye kontablite, yon disiplin li pale de li ak reverans. Li di, nimewo ki sou fèy kalkil yo rakonte istwa antrepriz yo ak moun k ap travay ladan yo a, bank li a ladan l tou. Li te di li santi li responsab yo, paske nan yon moman oswa nan yon lòt nan karyè li, li te petèt te gen menm travay yo a...

RASIN BRONX YO TOUJOU NOURI CHEMEN KARYÈ YO

(SUIT)

“Mwen te pase tout etap sa yo, kidonk mwen konnen kisa sa a ye. Mwen pa t soti nan Harvard Business School epi pou m te kòmanse travay kòm vis prezidan

Li te di, “si ou entelijan ase,” ”Se pa chans. Se yon kesyon de tan. Ou dwe nan estasyon an nan bon moman an.”

Oswa nan sal klas la. Sa a gen kèk àne li te Direktè pandan yon Jounen nan Taft High School...Nan yon klas segond, Noemi Cruz te tandè istwa reyisit pwofesyonèl li a.

Li te mande l an blag “Kijan mwen ka jwenn yon travay nan bank ou a?”

Li anplwaye l. Li te kòmanse travay pandan ete, epi li te kontinye apre li te fin diplome. Kounye a li se asistant administratif k ap travay apentan pandan l ap suiv kou leswa nan New York University gras a bank lan.

Li te di “Mwen vle rete isi a.” “Avèk enpe chans mwen ap pran biwo l la...”

Mesye a te di “Mwen rejwenn mwen nan li.” Li krake dwèt li. “Konsa, mwen ka idantifye m ak li.”

*Atik sa a se yon ekstrè *The New York Times* yo reyenprime.

APLIKASYON A+

Reponn tout kesyon yo an detay.	Byen ekri oswa byen tape.
Korije epi revize.	Make dat limit la nan yon kalandriye.
Reli aplikasyon an anvan ou voye l ale. Asire w tout siyati ki nesesè yo ak tout frè aplikasyon yo tou ansanm nan anvlòp la.	Panse pou w soumèt materyèl anplis ki dekri pastan ou genyen depi lontan, ki dekri travay a tan pasyèl, tankou yon anrejistreman odyo oswa videyo mizik orijinal oswa dans, osinon ki gen pwezi oswa lòt tèks ou pibliye.
Li tout aplikasyon an nèt.	Kopye bouyon final ou a.
Ekri yon lèt motivasyon ki atire atansyon sou pwen fò patikilye yo oswa ki eksplike yon sityasyon aplikasyon an pa t kouvri.	Fè kopi aplikasyon an pou bouyon yo.
Byen swiv enstriksyon yo alalèt.	Prevw a yon bon ti kou tan pou w ranpli chak aplikasyon.

PLANIFIKATÈ APLIKASYON POU KOLÈJ

Enstriksyon: Ekri non youn nan prensipal chwa kolèj ou yo nan chak kolòn. Ekri dat yo toutotan w ap konplete chak etap.

ETAP APLIKASYON	KOLÈJ	KOLÈJ	KOLÈJ
Mande aplikasyon an			
Resevwa aplikasyon an			
*DAT LIMIT APLIKASYON AN			
Done pèsonèl konplè			
Done edikasyon konplè			
Enfòmasyon sou tèz konplè			
Enfòmasyon sou fanmi konplè			
Onè, ki pa nan pwogram nan konplè			
Eksperyans travay konplè			
Bouyon redaksyon 1			
revize			
final			
Plan deklarasyon pèsonèl			
bouyon 1			
bouyon 1 revize			
bouyon 2			
bouyon 2 revize			
bouyon 3			
bouyon 3 revize			
bouyon final			
korije			
konplete			
APLIKASYON AN POSTE			

APLIKE POU TÈT OU

Chak swa pandan otòn sa a, Jenna Arnold, 17 l'ane te repete pou komedi mizikal lekòl segondè li a. Men, nan nenpòt ti tan lib Jenna te genyen li te travay sou istwa lavi l. Elèv nan dènye àne nan Elkins Park la, Pa, pa vle vin yon ekriven—li swete vin yon senograf yon jou. Men, pou l atenn objektif li a, li te konnen li te dwe fè yon sèl redaksyon pafè, ki enpòtan anpil.

Tankou plizyè milyon elèv nan fen àne lekòl segondè yo, Jenna gen pou l enpresyone ofisye admisyon yo ak nòt li yo, nòt SAT li yo, aktivite l yo—epi yon redaksyon pèsònèl. Josh Berezin, 19 l'ane, nan Shaker Heights, Ohio, ki te fè redaksyon ki te ede l antre nan Yale University te di “Se sèl pati nan aplikasyon an kote ou genyen pou w eksprime tèt ou epi di yo ki moun ou ye,” nan liv *Getting into Yale* (\$14, Hyperion). “Se chans ou genyen pou w kreyatif.”

Men, sa a ka difisil si ou pa gen anpil pratik nan ekri.

Parke Muth, asistan dwayen admisyon nan University of Virginia, te obsève anpil triyonf —ak echèk nan redaksyon. Li te di: “Youn nan gwo pwoblèm yo se mank konsantrasyon.” “Moun yo panse yo dwe vini ak yon gwo sijè enpòtan—Mwayen Oryan, avòtman. Sa yo twò gwo.”

Pou ede w jwenn konsantrasyon, verifeye konsèy sa yo ki soti nan men Muth, Jenna ak Josh:

- Panse piti. Chwazi yon sijè ki pèmèt ou ekri nan yon pèspektiv pèsònèl epi itilize detay espesifik. Jenna te konsantre l sou konba li ak yon maladi ki ra, alopecia areata, ki lakòz kalvisi. Li te di “Mwen te la, ap eseye viv yon vi nòmal epi m te vle sòti

ak ti gason.” “Epi mwen te toujou pè pou perik mwen pa t tonbe.” Jenna te chwazi yon sèl epizòd twomatizan pou dekri—moman kote yon zanmi te rale perik li a lage atè pa aksidan.

“Mwen te santi perik mwen an ap glise tou dousman dèyè tèt mwen, tankou siwo chokola k ap koule desann sou yon boul krèm glase. Sa mwen te pi pè a te vin yon reyalyte; Mwen te ekspoze. Nan limyè solèy la, gwo lajounen, yo te devwale sekre m nan, menm jan ak de twa plak cheve mwen te rete sou tèt mwen yo.”

- Ekri ak vivasite. Epi kite aksyon an dewoule natirèlman. Men ki jan Josh te dekri tèt li sou teren an:

“Menm mwen, mwen dwe ri pafwa. Men mwen menm, ki mezire 5 pye 8, ki antoure ak kamarad nan liy ofansif la, ki mezire an mwayèn 6 pye 2. Se yon espektak pou w wè. Mwen menm, dèyè gwoup la, k ap chire wout pou m pase pou m ka tande quarterback la k ap pale, oswa mwen k ap wose sou tèt zòtèy mwen pou m ka li bouch li.”

- Se pou w mete w prè pou w pran risk. Gen kèk aplikan ki atache desen anime, ki ekri senaryo fim oswa ki inyore kesyon an epi antre nan pwòp imajinasyon yo.

Muth di: “Natirèlman, ou ka kole epi boule tou.” “Yon moun ki pa yon bon ekriven petèt pa ta dwe riske l konsa.”

Men pafwa risk yo peye. Josh, otè bibliye a di li pa t janm imajine tèt li kòm yon gwo ekriven. Li te di. “Sèl konsèy mwen ka bay se rete ou menm.” “Sa a ka parèt estupid, kliche elatriye, men se sèl fason sa a li pral bon.”

—Joseph D’Agnese

*Reyenprime ak pèmision nan men *React* magazine.

BRASE LIDE SOU SIJÈ

Ekri yon lide nan chak kare.

RELASYON PÈSONÈL AK ENFLIYANS	EKSPERYANS LAVI	KALITE PÈSONÈL

MEN LAJAN AN

Non pwogram nan: _____

Deskripsyon pwogram nan:	
Ki sa ou dwe ye pou w kalifye:	
Kisa ou dwe fè pandan w lekòl:	
Montan oswa limit prè oswa sibvansyon:	
Ranbousman an kòmanse konsa:	
Jan pou w aplike:	
Lè pou w aplike:	
Remak:	

DEKLARASYON EDIKASYON OBJEKTIF/KONFÒMITE POU ENSKRIPSYON

Mwen deklare tout fon yo resevwa dapre Bous Pell, Sibvansyon Opòtinite Edikatif Sipleman, Travay-Etid Inivèsite, Prè Perkins/Stafford, Prè Sipleman pou Elèv yo, oswa Prè Paran pou Elèv premye sik yo ap itilize sèlman pou depans ki gen rapò ak frekantasyon oswa kontinye etidye nan enstitisyon ki anba a. Anplis de sa, mwen konprann mwen responsab ranbousman yon kantite pwopòsyonèl nenpòt pòsyon pèman ki fèt ki pa ka atribye yon fason rezonab a depans edikatif ki gen rapò ak frekantasyon enstitisyon an. Montan ranbousman sa a dwe detèmine sou baz kritè Sekretarya Edikasyon Ameriken an etabli.

Mwen afime, dapre sa mwen konnen, mwen pa dwe yon ranbousman sou yon Bous Pell, yon Sibvansyon Opòtinite Edikatif Sipleman, oswa yon Sibvansyon Eta a pou Ankourajman Etidyan a ou te resevwa pou etid nan nenpòt enstitisyon anvan. Dapre sa mwen konnen, mwen pa an kontravansyon ak yon Prè Etidyan Perkins/Stafford oswa yon Prè Paran pou Etidyan Premye Sik.

Mwen sètifye mwen enskri nan Sèvis Selektif la.
oswa

Mwen sètifye ke mwen PA oblije enskri nan
Sèvis Selektif la paske

Mwen pa ko gen dizuit làne.

Mwen se yon fi.

Mwen nan Sèvis Lame nan sèvis aktif. (yo pa konsidere manm Gad ak Rezèv Nasyonal nan sèvis aktif.)

Mwen se yon manm pèmanan nan Trust Territory of the Pacific Islands oswa Northern Mariana Islands.

Avi: Ou p ap resevwa èd finansye Tit IV sof si ou ranpli deklarasyon an epi, si yo mande sa a, bay prèv ou enskri nan Sèvis Selektif. Si ou fè fo deklarasyon ou di ou enskri oswa ou pa oblije enskri, ou ka peye amann, pran prizon, oswa toulède.

Mwen sètifye enfòmasyon ki nan aplikasyon sa a vrè epi yo konplè. Mwen ap fè Direktè Èd Finansye a konnen nenpòt chanjman nan sitiyasyon finansye fanmi m alekri.

AVÈTISMAN: Si ou fè espre ou bay fo enfòmasyon oswa enfòmasyon pou w twonpe moun nan fòmilè sa a, ou ka resevwa yon amann, yon pèn prizon, oswa toulède.

Siyati

Dat

Siyati Paran oswa Responsab (yo)

Dat

GLOSÈ

aplikasyon komen: yon fòm aplikasyon estanda elèv lekòl segondè yo ka ranpli yon fwa epi voye bay yon seri lekòl.

atizay liberal: yon pwogram etid ki gen ladan l yon pakèt matyè, ki bay elèv yo yon ti kras nan plizyè domèn ak disiplin diferan.

bous: yon sibvansyon pou èd finansyè yo bay yon etidyan, pou pèmèt li antre nan inivèsite.

diplòm: yon diplòm ki reprezante de lànne kolèj apre yo fin konplete epi suiv pwogram etid yo avèk siksè.

diplòm: yon tit akademik yon kolèj oswa yon inivèsite bay yon etidyan ki te konplete yon pwogram etid.

dòtwa: yon batiman kote yo bay yon kantite elèv rete nan yon lekòl.

ekolaj: yon frè pou ansèyman, espesyalman nan yon enstitisyon fòmèl pou aprann tankou yon kolèj.

entramiral: ki egziste oswa kontinye nan limit yon enstitisyon, espesyalman yon lekòl.

entèkolejyal: kote de oswa plis kolèj enplike oswa reprezante.

kanmpis: lakou yon lekòl, yon kolèj, yon inivèsite, oswa yon lopital.

kolèj kominotè: kolèj ki ofri pwogram diplòm, epi anjeneral ki mande de lànne etid aplentan.

kredi: sètifikasyon ofisyèl oswa rekonesans ki di yon elèv te konplete yon pwogram etid avèk siksè; yon inite etid.

lekòl pwofesyonèl: yon lekòl ki bay fòmasyon nan yon konpetans oswa yon metye espesyal yo dwe pouswiv kòm yon pwofesyon.

lisans: yon diplòm yon kolèj oswa yon inivèsite bay apre yo fin konplete kou ki te nan pwogram etid yo a avèk siksè apre kat lànne.

majè: yon domèn etid inivèsite kote yon etidyan chwazi espesyalize l.

minè: yon domèn segondè nan etid inivèsite espesyalize, ki egzije mwens kou oswa kredi pase yon majè.

sibvansyon: prim lajan kach yo pa bezwen ranbouse.

travay etid: yon pwogram kote elèv yo resevwa lajan pou peye lekòl yo an echanj travay yo fè pou yon inivèsite oswa yon kolèj.

TI ANONS

Bezwen yon demenajè touswit ou pa bezwen gen eksperyans \$15/hr., tanporèman rele nan 201-555-2899

Asistan Administratif, ou sipoze gen bon konpetans nan administrasyon, Nivo Debaz 65 mo pa minit, òganize, oryante pwojè \$34,000/ane + avantaj. rele Rhonda 602-555-2894

Teknisyen Enfòmatrik Nivo inivèsitè rekòmande. 3 lène eksperyans \$50,000/ane + avantaj 315-555-5757 Posiblite pou pran pwomosyon

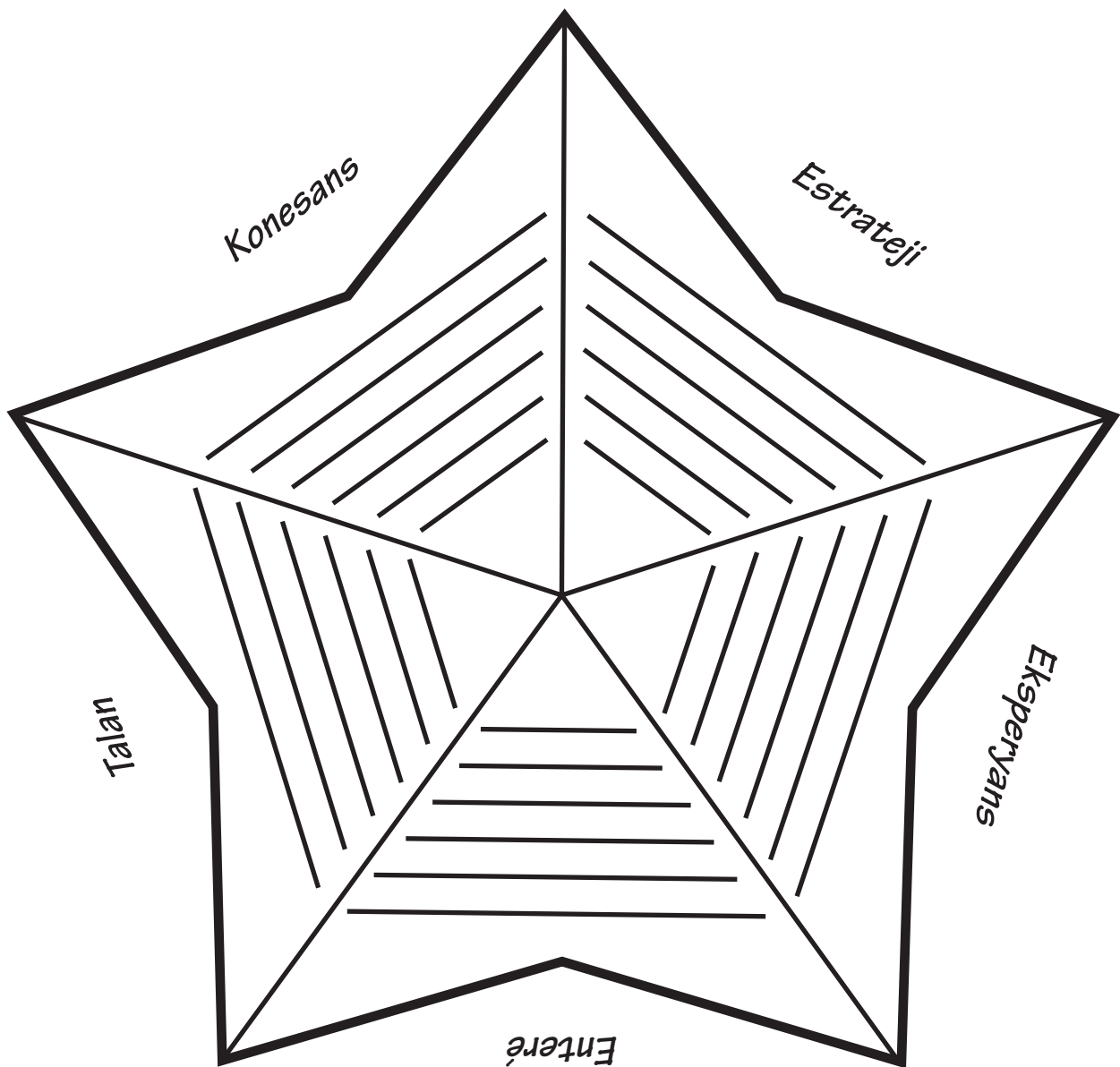
Travayè sosyal. Nivo Inivèsitè. Travay ak granmoun. Kapasite pou byen kominike ak konpetans entèpèsònèl. \$32,000/ane + avantaj. Voye CV bay Pèsònèl Lockwood Hospital, 109 Main Ave. Mayville, MN.

Enstriksyon: Ranpli tablo ki anba a ak enfòmasyon ki apwopriye yo nan chak kaz.

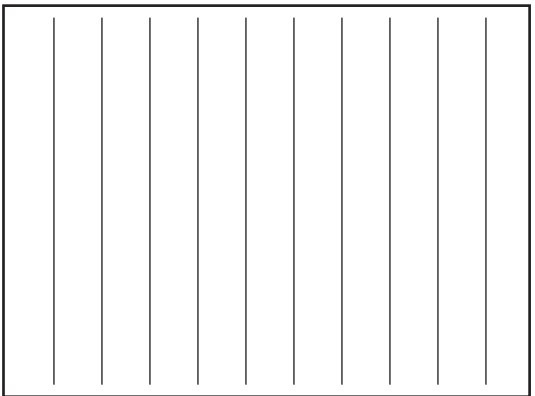
	KONPETANS	LEKÒL	SALÈ	AVANTAJ	KARYÈ
Demenajè					
Asistan Administratif					
Teknisyen Enfòmatrik					
Travayè Sosyal					

KALIFIKASYON M YO

Reyalite Pèsonèl:

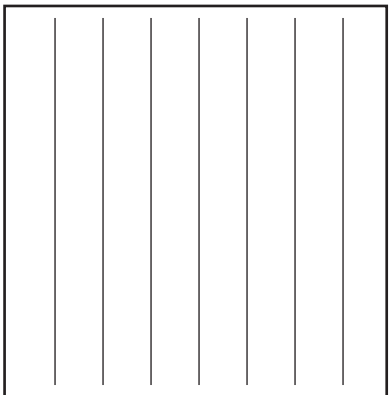

EKWASYON TRAVAY IDEYAL

KALIFIKASYON

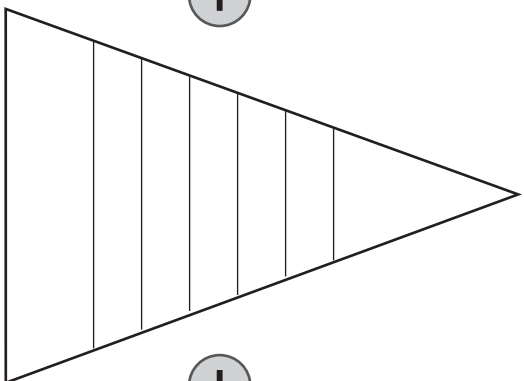
+

SALE/BENEFIS

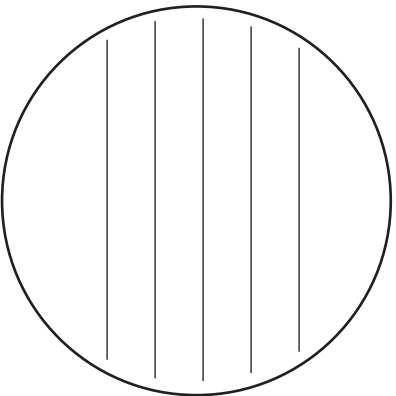
\$ _____

+

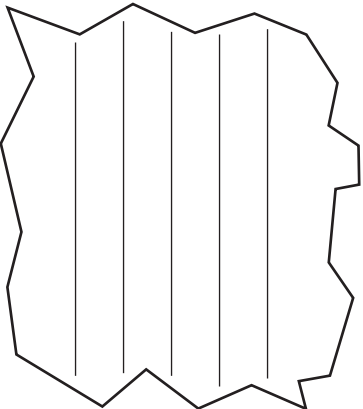
KOTE YO YE

+

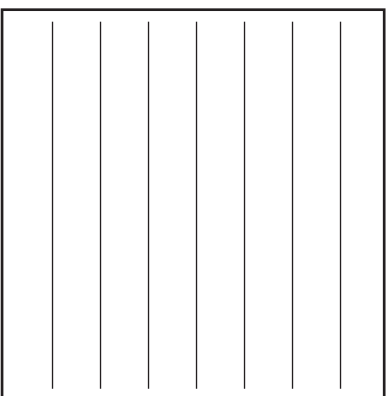
ANVIWÒNMAN

-

FAKTÈ LIMITE

=

TRAVAY IDEYAL MWEN AN

MODÈL ANONS POU TRAVAY

RESPONSAB KOMINIKASYON

Biznis, Inc.
Denver, CO

Deskripsyon

Biznis, Inc. ap chèche yon responsab kominikasyon ki gen eksperyans, ki gen pèsonalite ak enèji pou travay nan biwo Denver, CO nou an. Kandida ta dwe gen resous, anbisye, epi bay rezilta. Responsablite yo gen ladan yo jesyon kont rezo sosyal konpayi an, angaje ak reponn manm kominote a, epi ede nan planifikasyon ti evènman ak mwayèn evènman.

Detay

- Anplasan: Denver, CO (posiblite pou travay adistans)
- Orè: Aplantan
- Eksperyans: 1 pou rive 3 lène nan yon wòl menm jan an
- Vwayaj: Pi ba (mwens pase 25% nan tan an)

Responsablite kle yo

- Jere kont rezo sosyal konpayi an gras ak kreyasyon kontni enteresan, devlope yon plan pwojè detaye, epi respekte delè limit yo.
- Idantifye nouvo odyans potansyèl yo epi kreye yon plan kontak detaye.
- Reponn ak kominike avèk kominote nou an atravè kanal rezo sosyal nou yo.
- Ede nan planifikasyon ak ekzekisyon siksè nan evènman ekstèn nan kominike a epi sekirize machann yo, espas evènman yo, tretè, ak plis ankò pandan w pa depase bidjè a.

Kalifikasyon

- Eksperyans nan planifikasyon evènman ki byen reyisi se yon atou.
- Anpil eksperyans ak platfòm rezo sosyal tankou Facebook ak Twitter.
- Kapasite pou travay vit epi rete tèt frèt anba presyon.
- Dwe byen òganize epi posede bon konpetans nan kominikasyon.
- Kapasite pou jere plizyè responsablite an menm tan ak byen jere priyorite travay yo.

Salè ak Avantaj

Salè ki koresponn ak eksperyans. Dis jou konje ak de semèn vakans peye lè w kòmanse. Asirans sante ak dan.

Kijan pou aplike

Voye yon cv ak lèt motivasyon bay jobs@businessinc.com. Yo pa resevwa apèl telefòn. Referans obligatwa.

KONPETANS

EKSPERYANS/AKTIVITE

KONPETANS

KONPETANS TRAVAY

1. Ranpli ti kaz la ak eksperyans oswa aktivite w.
2. Site konpetans ou itilize pou akonpli w aktivite sa a nan kaz “Konpetans” la.
3. Konpetans sa yo ka ale nan kaz “Konpetans travay”.

EKSPERYANS/AKTIVITE

KONPETANS

KONPETANS TRAVAY

MODÈL CV A

Carlos DiSanto

925 Riverside Drive, Apatman #1F
San Diego, CA 90013
(619) 555-0485

Edikasyon

Primè nan Carver High School

20XX-20XX Forensics Team
20XX-20XX Community Service

Shore Road Middle School, Klas 20XX

Eksperyans

Komèsan/Kesyè

Haagen-Dazs Stores, San Diego, CA; avril pou rive desanm 20XX
Responsab sèvis kliyan, kesye, envantè, ak jeran magazen.

Kizinyè

Kan Dete; 20XX
Ede prepare manje pou tout kan an; te travay kòm yon sèvè nan restoran
ak sèvè nan bis.

Titè/Gad timoun

Anpil fanmi; 20XX-20XX
Responsab gadri ak pwofesè matematik pou anpil fanmi ki gen timoun
nan laj 1 pou rive -9 lène.

Konpetans

Konesans nan enfòmatrik ak baskètbòl. M renmen li anpil.

Referans yo disponib sou demann.

MODÈL CV B

Amaya Adams

1 Liberty Plaza, Apatman #3
New York, NY 10025
(212) 555-7606

Eksperyans

- 5/XX-8/XX **Summer Youth Intern** (Jèn Estajyè pou Ete)
Central Park Conservancy, NY, NY
Fonksyone kòm manm nan yon ekip ekoloji pou resiklaj ak pwojè renovasyon nan Central Park.
- 4/XX-12/XX **Vandè/Kesye**
CVS, NY, NY
Responsab sèvis kliyan, envantè, ak jeran magazen.
- 6/XX-9/XX **Èd/Kwizinyè**
Kan Dete, NY, NY
Ede prepare manje pou tout kan an; te travay kòm yon sèvez nan restoran ak sèvez nan bis.
- 1/XX-3/XX **Èd/Gad timoun**
Responsab gadri ak travay ki gen rapò ak sa pou anpil fanmi ki gen timoun nan laj 1 pou rive 10 lène.

Edikasyon

Dalton High School
Ekip baskèt bòl pou fanm, 3 lène (Ko-kapitèn; Prim MVP Ekip All-Star)
Ekip foutbòl pou fanm, 2 lène.
P.S. 175, Klas 20XX

Konpetans

konpetans nan òdinatè, fotografi/eksperyans nan devlope foto, gita klasik, ak divès kalite espò.

Referans yo disponib sou demann.

CV M

Non

Lari

Vil, Eta, Zip

Telefòn

EDIKASYON/KONPETANS

EKSPERYTRAVAY/KONPETANS

KONPETANS/DISTRAKSYON/ENTERÈ ESPESYAL

REFERANS

MODÈL LÈT MOTIVASYON

1347 Regata Drive
Georgetown, RI 02931

15 me 20XX

Ms. Beverly Johnson
Sipèvizè
Famasi Cortland
233 Jones Street
Georgetown, RI 02931

Chè Ms. Johnson:

Kòm repons ak dènye anons ou te fè nan Ledger la, m ap aplike pou pòs grefye wikenn. Mwen mete CV mwen an pou m ba w enfòmasyon sou konpetans mwen genyen pou m travay ak moun.

Eksperyans ki te prepare m pou pozisyon sa a gen ladan travay mwen gen kounye a nan Flagman's Sporting Goods, kote mwen te travay kòm kesye pandan yon lane nan sèvis kliyantèl ak bon sèvis. Mwen travay kòm volontè tou nan lopital kominotè a, kidonk mwen abitye ak non medikaman yo.

Mwen enterese nan yon karyè alavni nan medsin. Travay nan Famasi Cortland ap ban m chans pou m bati konesans nan domèn lan. Magazen w lan ap tou benefisye gwo enterè mwen genyen pou medsin.

M ap kontakte w nan komansman semèn k ap vini an pou n pale sou lè k ap pi bon pou nou rankontre Si w gen kesyon, ou ka kontakte m lan (401) 555-5656. Mèsi pou tan w, epi mwen pa ka tann pou m pale ak ou.

Sensèman,

Jason Washington

Jason Washington

LÈT MOTIVASYON W LAN

Adrès ou

Vil ou, Eta, ZIP ou

Dat

Non

Tit

Adrès

Vil, Eta, Kòd Postal

Chè _____,

M aplike pou _____

Eksperyans ki te prepare m pou travay sa a _____

M ap kontakte w _____

Sensèman,

Siyati

Non w

GLOSÈ

aptitid: yon kapasite ou fèt avèl, tankou aprantisaj; yon talan.

avantaj: dwa ki disponib nan yon kontra travay, tankou asirans sante ak dan.

cv: yon kout rezime sou eksperyans pwofesyonèl oswa eksperyans travay ak kalifikasyon yon moun, yo souvan soumèt li ak yon aplikasyon pou travay.

fòm: aranjman done pou estokaj oswa afichaj.

kalifikasyon: yon kalite, yon kapasite, oswa yon akonplisman ki fè yon moun kalifye pou yon pozisyon oswa yon travay patikilye.

kandida: yon moun ki postile, tankou pou yon travay.

karaktè: yon seri konplè tip enpresyon pou yon estil patikilye.

konseye: yon konseye oswa pwofesè ki saj epi moun ka fè konfyans.

prereki: obligatwa oswa nesèsè kòm yon premye kondisyon.

pèsonèl: ansanm moun ki anplwaye oswa ki aktif nan yon òganizasyon, biznis, oswa sèvis.

referans: 1. yon moun ki nan pozisyon pou rekòmande yon lòt moun oswa ki ka garanti kapasite l, tankou pou yon travay. 2. yon deklarasyon sou kalifikasyon yon moun, karaktè l, ak fyabilite l.

ENSTRIKSYON

1. Ekri non w nan kwen anlè adwat papye a.
2. Pliye papye a an de, kole pwent kwen dwat anwo a ak kwen gòch anwo a epi kwen dwat anba a pou rankontre kwen gòch anba a.
3. Depliye papye a.
4. Chire pwent kwen gòch anba papye sa a.
5. Kanpe.
6. Vire tou won.
7. Chita.
8. Fè de twou nan mitan papye a.
9. Gade nan twou yo.
10. Inyore enstriksyon twa jiska nèf sou papye sa a.

MODÈL APLIKASYON POU TRAVAY

(TANPRI EKRI KLÈ)

Pou Itilizasyon Biwo a Sèlman	
Adrès	Pòs
_____	_____

Aplike pou pòs: _____

Èske w te travay ak nou deja? _____ Si wi, ki lè? _____

Si yo aksepte aplikasyon w lan, nan ki dat w ap disponib pou w travay?

PÈSONÈL

Non: _____ Nimewo Sekirite Sosyal: _____

Kote w abite Kounya: _____ Nimewo telefòn: _____

Èske ou legalman elijib pou w travay Ozetazini? _____ (Si wi, bay prè.)

Èske w gen laj legal pou w travay? _____

BAY ISTORIK TRAVAY OU PI BA A KÒMANSE AK DÈNYE TRAVAY OU A:

Non ak Adrès Antrepriz la ak Tip Antrepriz la	Soti nan Mwa Ane	Pou rive nan Mwa Ane	Kòmansman Salè	Dènye Salè	Rezon ki fè w Kite
	Dekri travay ou te konn fè a:				
Telefòn:					

Non ak Adrès Antrepriz la ak Tip Antrepriz la	Soti nan Mwa Ane	Pou rive nan Mwa Ane	Kòmansman Salè	Dènye Salè	Rezon ki fè w Kite
	Dekri travay ou te konn fè a:				
Telefòn:					

Antoure Pi Gwo Nòt ou te fè nan Lekòl ou Fini an	7	8	9	10	11	12	Edikasyon siperyè:
--	---	---	---	----	----	----	--------------------

Atravè dokiman sa, mwen bay pèmision pou kontakte anplwayè mwen site anwo yo konsènan eksperyans travay mwen te gen deja.

Siyati _____ Dat _____ / _____ / _____

MODÈL APLIKASYON ADMISYON POU FAKILTE

APLIKASYON SA A DWE MACHE AK YON FRÈ APLIKASYON \$25.00.

Nimewo Sekirite Sosyal _____ - _____ - _____

Non (siyati, non, dezyèm non) _____

Adrès pèmanan _____

Vil _____ Eta _____ ZIP _____ Telefòn (____) _____ - _____

Adrès Lapòs (si l diferan de pi wo a) _____

Vil _____ Eta _____ ZIP _____ Telefòn (____) _____ - _____

Dat nesans (jou/mwa/ane) ____ / ____ / ____ Sèks _____

Orijin Etnik (Si w vle. Repons kesyon sa a p ap afekte desizyon admisyon an.)

- Blan (ki Pa Panyòl)
- Nwa (ki Pa Panyòl)
- Latino / Panyòl
- Endyen Ameriken oswa Natif Natal Alaska
- Azyatik oswa Abitan Zile Pasifik

Sitwayen Ameriken Pa Sitwayen ameriken

Etranje Rezidan Pèmanan

(Nimewo Anrejistreman Etranje) _____

Nan ka ijans, kontakte: Paran Gadyen Konjwen

Non _____ Telefòn (____) _____ - _____

Adrès _____

Vil _____ Eta _____ ZIP _____

Telefòn fiks (____) _____ - _____

Aplike kòm: Etidyan Premye Ane Transfere Aplikasyon pou:

Otòn Prentan Ete

Disiplin ou enterese a _____

LEKÒL OU TE ALE:

Non Lekòl la	Vil, Eta	Dat ou te Ale	Nòt	Onè w te Resevwa

APLIKASYON SA A DWE SIYEN.

Mwen konprann si mwen pa bay tout enfòmasyon yo mande nan aplikasyon sa a oswa si m bay fo enfòmasyon sa ka fè m pa elijib pou admisyon nan Inivèsite a oswa yo ka ranvwaye m. Mwen sètifye enfòmasyon mwen bay sou aplikasyon sa a yo kòrèk epi konplè.

Siyati _____ Dat ____ / ____ / ____

NENPÒT KESYON?

Ki responsablite travay la?

Èske gen opòtinite pou avansman? Nan ki lòt travay?

Èske w bay nenpòt avantaj?

Ki orè travay regilye travay la?

Ki kalite w ap chèche nan yon kandida?

YO TE REVOKE M

APRE TWA SEMÈN NAN TRAVAY MWEN

Yo te revoke m apre twa semèn nan travay mwen paske mwen pa t konn fè sandwich yo byen. Koulye a, m ap aplike pou yon travay nan yon lòt tip restoran. Èske mwen oblije pale yo de dènye travay mwen an? Dave, 16 lène, Nouyòk

Pandan w pa oblije pale de travay ou t ap fè anvan an, pa bay manti si yo poze w kesyon sou li. Menmsi fè sandwich pa t pwen fò w, gen anpil lòt travay nan restoran ki disponib—tankou moun k ap resevwa kliyan yo, anplwaye akèy, preparasyon tab ak manm ekip netwayaj, pou site kèk sèlman. Bradley G. Richardson,

fondateur JobSmarts, yon konpayi ki okipe pwoblèm devlopman karyè, deklare, "Gen yon règ nan monn biznis lan ki di w pa oblije mete yon travay sou CV w sof si w te travay la omwen pandan 30 a 90 jou. Pa janm malonèt, menmsi yo ta mande w si yo revoke w deja."

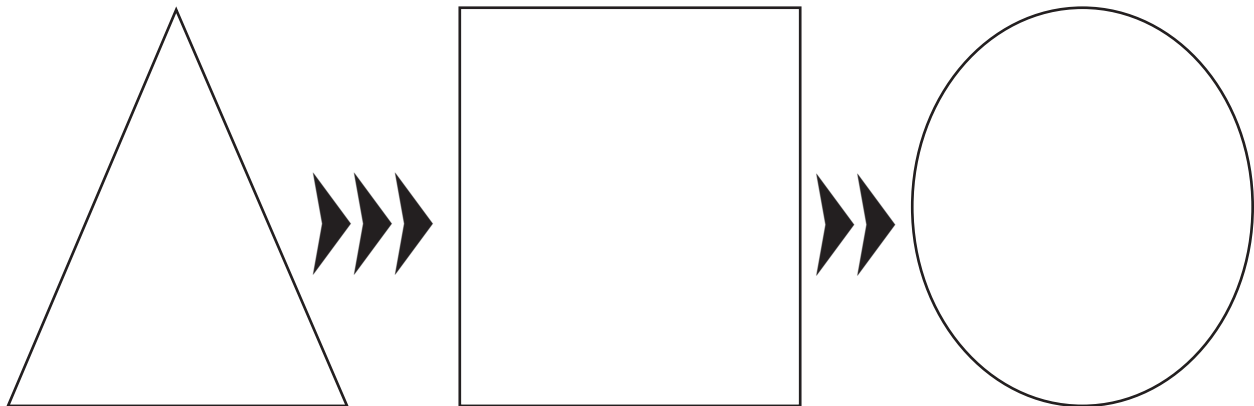
*Reenprime ak pèmisyon *React* magazine.

KESYON DIFISIL

KI PI GWO FEBLÈS OU?

KI PI GWO FEBLÈS OU?

- ▲ Nan triyang lan, idantifye feblès ou.
- Nan rektang lan, pale sou sa w fè pou simonte feblès sa a oswa sou sa w aprann de erè w. Reflechi sou ki jan sa te fè w travay pi di ak ki jan sa te ede w grandi.
- Nan sèk la, ekri yon fòs pozitif ou gen lakay ou ki soti nan simonte obstak sa a.

LIS VERIFIKASYON PREPARASYON ENTÈVYOU

ÈSKE MWEN GEN...

- KOPI CV MWEN
- TWA KESYON POU M POZE MOUN K AP PASE M ENTÈVYOU A

ENFÒMASYON MWEN KA BEZWEN POU M RANPLI YON APLIKASYON

- Nimewo Sekirite Sosyal
- Non yon kontak nan ka ijans
- Non ak nimewo telefòn referans yo

RAD AK KOUT PENY KI APWOPRIYE

- Soulye byen netwaye
- Cheve m pwòp epi yo pa lage sou figi m
- Rad yo pa chifonnen
- Pa mete yon chapo
- Pa mete anyen pou distrè entèvyouwè a nan sa m ap di a
- Mare kòl la dwat
- Chemiz anndan
- Byen raze, si sa nesesè
- Kòsaj
- Kostim oswa pantalon nòmal
- Jip oswa rad pwofesyonèl

LÈT REMÈSIMAN ENTÈVYOU

2051 Glenview Terrace
Brighton, MA 02135

8 fevriye 20XX

Mesye Ricardo Dominguez
Dominguez Boots and Shoes
304 Llewellen Drive
Brighton, MA 02135

Chè Mesye Dominguez:

Mèsi paske w te pran tan pou w rankontre m yè. Magazen w lan te enpresyone m.

Mwen enterese anpil nan pòs vandè ki disponib la. Kòm mwen te mansyone pandan entèvyou a, tan mwen te pase ap vann sirèt pòt-a-pòt pou ekip foutbòl mwen an te ban m anpil eksperyans nan sèvis kliyantèl. Travay nan Dominguez Boots and Shoes ap yon bon fason pou m devlope konpetans vandè mwen.

Mwen apresye konsidere ou konsidere m nan pòs vandè a. Mwen ap kontakte w nan fen semèn nan pou reponn nenpòt kesyon w ta genyen. Si w ta renmen kontakte m anvan lè sa a, tanpri rele m nan (617) 555-9625.

Mèsi pou tan w.

Sensèman,

Kameika Moore

Kameika Moore

← KÒMANTÈ REMÈSIMAN

← KONFIMASYON ENTERÈ
W NAN TRAVAY LA; METE
AKSAN SOU FÒS OU YO

← SUIVI ENFÒMASYON

PATI NAN YON LÈT TRAVAY

Antèt la bay adrès konplè moun k ap ekri lèt la ak dat la.
Adrès anndan an bay non ak adrès moun lèt la adrese l la.
<ul style="list-style-type: none"> • Rele konpayi an si w pa si de adrès oswa òtograf yo, yon fason pou lèt ou a gen enfòmasyon kòrèk.
Salitasyon an kòmanse ak mo “Chè” epi li fini ak de pwen, men pa ak yon vigil.
<ul style="list-style-type: none"> • Si w pa ka jwenn non moun nan, sèvi ak “Chè” ak tit moun nan, tankou “Chè Manadjè Pèsonèl la.”
Kò a, paragraf yo dwe gen yon sèl espas ant lin yo epi doub espas ant chak paragraf, pa gen espas vid nan kòmansman paragraf yo.
<ul style="list-style-type: none"> • Si kò a ale nan yon dezyèm paj, mete non moun lèt la adrese l la anlè a goch, nimewo 2 a nan sant lan epi dat la adwat maj la.
Konklizyon an gen ladan fraz tankou “Sensèman” oswa “Ak tout kè m” ou jwenn yon vigil apre sa.
Siyati a gen ladan non moun ki ekri lèt la alafwa tape epi alamen.

ÒF TRAVAY

Travay #1

Asistan magazen bèt domestik

Responsablite yo enkli pran swen bèt yo, netwaye kaj yo ak tank yo chak jou, ak bale planche yo. Sa a se yon pozisyon pou kòmanse, men gen opòtinite pou pwomosyon. Ou ka fikse pwòp orè w, orè yo fleksib, men w pa ka travay plis pase 8 èdtan / semèn. Gen yon peryòd pwobasyon yon mwa. Nou pi pito si w gen eksperyans ak bèt men li pa obligatwa. Salè a se \$10/èdtan.

Travay #2

Kesye

Responsablite yo enkli travay nan yon kaz kesye pou ede kliyan yo ak tranzaksyon debaz yo. Twa semèn fòmasyon obligatwa. Fòmasyon yo fèt lendi pou rive vandredi soti 3:00 pou rive 5:00 p.m. Orè Kesye yo disponib soti 8:00 a.m. pou rive 5:00 p.m. nan samdi. Pwomosyon yo disponib apre sis mwa. Anviwònman pwofesyonèl. Distans soti lakay ou pou rive nan travay la se 40 minit. Salè nan kòmansman an se \$12/èdtan.

Travay #3

Sèvis kontwa/Kesye

Responsablite yo enkli sèvis kliyan, chita dèyè biwo, fè kès anrejistreman an fonksyone, resevwa livrezon magazen yo, epi netwaye chanm estokaj la. Dwe travay yon minimòm twa orè fèmen pa semèn (5:00 p.m. rive 10:30 p.m.) ak yon samdi an antye chak mwa. Manje gratis pou tout orè ki depase senk èdtan. Kòmanse imedyatman. Salè a se \$9/èdtan.

SA MWEN VLE NAN YON TRAVAY

Nan espas ki anba a, ekri faktè kle ou vle nan yon travay jan yo montre sa sou fèy aktivite “Ekwasyon Travay Ideyal” ou a. Answit konpare yo ak deskripsyon travay ki anwo yo.

GLOSÈ

inisyativ: 1. pouvwa oswa kapasite pou kòmanse oswa swiv yon plan oswa yon travay ak anpil enèji nan yon fason endepandan; aksyon endepandan. 2. detèminasyon.

kalifye: gen preparasyon oswa kalifikasyon apwopriye pou yon biwo, yon pozisyon, oswa yon travay; apwopriye.

kandida: yon moun yo konsidere pou yon pòs kèlkonk.

lis "pro/con": yon lis yo itilize pou eksplike rezon pozitif ak negatif ki pou ak kont yon bagay.

lèt motivasyon: yon lèt konvenkan ki anjeneral akonpaye yon CV oswa yon lòt demann ekri.

pwofesyonèl: 1. konfòme ak estanda yon pwofesyon. 2. gen oswa montre gwo konpetans; ekspè.

rezotaj: 1. pwosesis pou chèche yon travay gras ak pale ou pale sa ak yon pakèt moun. 2. yon seri gwoup moun ki gen menm enterè oswa menm enkyetid ki ap kominike epi ki rete an kontak enfòmèl pou asistans oswa sipò mityèl.

salitasyon: yon mo oswa fraz pou salye yo itilize pou kòmanse yon lèt.

WÒL ESPAS TRAVAY JWE

1. Ou menm ak yon kòlèg travay ou nan poz dejene nou. De lòt kòlèg travay chita avèk ou epi kòmanse fè tripotay sou yon lòt kòlèg travay. Yo ankouraje w fè tripotay ak yo. Ki sa w ap fè?
2. W ap ranje pwodui yo sou etajè yo ak yon moun ki nouvo nan travay la. Nouvo moun nan pa konnen yo ranje etajè yo nan lòd alfabetik, kidonk l ap estoke yo selon gwosè yo. Moun nan fyè de travay atistik l ap fè a. Kisa w ap fè?
3. Ou menm ak kòlèg travay ou yo nan restoran kote w ap travay la fèk sot pase 45 minit ap netwaye kwizin nan. Bòs ou a antre epi li mande ak yon vwa irite poukisa kwizin lan an dezòd konsa. Lavabo a gen asyèt ladan l, epi kontwa yo bezwen siye. Kisa w ap fè?
4. Ou menm ak yon kòlèg travay ou nou tou de te aplike pou yon pwomosyon. Nou tou de se bon travayè, men kòlèg ou a te nan travay anviwon sis mwa anvan w, kidonk li jwenn pwomosyon an. Kisa w di kòlèg travay ou a?
5. Ou fini tout travay pou orè travay ou a. Ou pral mande bòs ou a si w ka kite travay la kèk minit pi bonè. Answit, yon kòlèg travay vin mande w pou w ede l. Kolèg ou a gen sis travay pou l fè anvan orè pa l la fini, epi li pa sèten l ap gentan fini tout. Kisa w ap fè?
6. W ap travay yon kote yo vann krèm toupre lakay ou. Yon manman ki gen senk timoun piti antre epi li pase yon kòmann trè konplike. Ou remake yon kòlèg travay yo fèk anboche resevwa kòmann difisil lan kòrèkteman ak yon bèl souri. Ki sa w ap fè?

EKRI POU ESPAS TRAVAY LA

Karakteristik	Eksplikasyon	Exemple
Pwen depa	Reflechi sou bezwen lèt ou a adrese a.	Mwen ekri pou m aplike... Jan w te mande...
Objektif	W ap gen pou w rezoud pwoblèm, w ap gen pou w fini ak travay, oswa mande pou yo aji gras ak pataj lide ak enfòmasyon.	Yon solisyon posib pou pwoblèm nan se... Nou ta dwe modifye pwosedi nou yo pou...
Odyans	Panse ak lektè w la. Konnen pozisyon, bezwen ak konesans lektè w yo. Ekri mesaj la kòm sadwa.	Pèsonèl Three Oaks Day Camp lan te apresye onè prezans majistra a nan dine karitatif nou an semèn pase a. Nan non ekip Hawks Little League la, mwen ap remèsye w pou tikè ou te voye yo. Nou te pase yon bon moman nan match Lakers la.
Fòm	Pifò ekri nan espas travay la gen yon fòm estanda: (1) estrikti an twa pati ki eksplike objektif, bay detay, epi sijere aksyon, ak (2) done, tankou estrateji, nimewo, ak eleman vizyèl yo.	M ekri w pou m jwenn enfòmasyon sou nouvo machin fotokopi w la. Konpayi nou an piti men nou fè omwen 100 kopi pa jou. Tanpri rele nan (969) 555-1756 soti lendi pou rive jedi epi mande pou mwen, Julio Vaca. Nou bay sèvis sa yo: <ul style="list-style-type: none"> • Lavaj vit • Netwayaj tapi • Siraj planche
Vwa	Eseye fè konvèsasyon men rete dirèk. Pa twò fòmèl oswa twò pèsonèl.	Nou swete w byenvini nan monn biznis Pasadena a. Mwen kapab òganize yon konferans pou laprès ki t ap ban nou yon bon piblisite.

OUPS

1. Se te yon bon prezantasyon.
2. Mwen pa vle bato a chavire.
3. Pwodwi nou yo ap fè klas ki pi ba yo kontan.
4. Tout moun k ap travay nan konpayi sa a ta dwe asire yo yo pwograme depasman yo pou yo asire yo lè yo rive a koresponn ak lè yo te dakò nan kòmansman an.
5. Depatman nou an ap retounen depi nan kòmansman an.
6. Madam Herman fin epwize, nan ka sa mwen te sijere l pran vakans li bonè.
7. Kontraktè a pa gen dwa bay oswa delege fonksyon l yo dapre sa ki di pi ba yo.
8. Timoun piti yo ap gen dwa pou yo jwe nan ekip bezbòl konpayi an.
9. Mwen mete bagay ou te mande a nan anvlòp sa a.
10. An echanj pèman \$1,000.00, atravè dokiman sa nou prezante resi a.

TRAVAY POU FÈ

Sa ki anba la a se yon lis travay ou dwe fini nan fen orè travay ou nan boutik rad la. Chak travay gen yon kantite tan l ap pran w pou w fini l. W ap travay pou kat èdtan ototal. Pot anpil atansyon sou deskripsyon chak travay. Kòmande travay sa yo yon fason pou yo tout ka fini.

Lis Travay Pou Fè:

Travay	Kantite Tan sa ap Pran
☐ Pase aspiratè. Sa a dwe fèt nan fen orè travay la, anviwon apre magazen an fin fèmen.	(45 minutes)
☐ Netwaye miwa yo. Sa a dwe fèt jis anvan ou pase aspiratè a.	(20 minutes)
☐ Anrejistre atik ki deplase soti nan estòk pou ale sou etajè yo.	(50 minutes)
☐ Siye kontwa yo ak twal mouye. Sa a dwe fèt nan fen orè travay la.	(15 minutes)
☐ Vide kabin eseyaj yo epi mete rad yo nan sèso. sa a dwe fèt tout pandan orè travay la, li pa oblije fèt pandan 45 minit san kanpe.	(45 minutes)
☐ Awoze plant yo.	(10 minutes)
☐ Kreve yon pankat pou gwo lavant.	(45 minutes)
☐ Repliyè rad sou etajè yo. Sa a dwe fèt pandan tout tan orè travay la epi nan fen an, li pa oblije fèt pandan 45 minit san kanpe.	(45 minutes)

Kòman m ap fè pou m fini travay sa yo?

GLOSÈ

etik pèsonèl: ansanm prensip konduit yon moun.

etik travay: yon seri prensip konduit ki enplike respè règ nan espas travay la yo.

konpòtman: 1. fason yon moun konpòte l. 2. atitud chak moun genyen.

konpòtman etik: Konpòte w an akò ak prensip yo aksepte sou byen ak mal ki gouvènè konduit yon moun oswa manm yon pwofesyon.

kredibilite: kalite pou yo fè w konfyans epi kwè nan ou.

lizib: fasil pou li oswa konprann; klè.

mete an danje: ekspoze a pèt oswa domaj.

notasyon: yon nòt kout oswa yon rezime yo itilize pou plis fasilite.

obligatwa: egzije; nesèsè.

politik antrepriz: estanda ak pwosedi yon òganizasyon komèsyal fikse pou enfliyanse epi detèmine desizyon ak aksyon yo.

rekòmandasyon: yon deklarasyon favorab ki konsène karaktè oswa kalifikasyon yon moun.

responsab: responsab pou; oblije rann kont sou konduit yon moun.

sleng: yon tip lang ou jwenn sitou nan diskou enfòmèl oswa diskou jwèt.

verifye: detèmine oswa teste verite oswa presizyon yon bagay.

MO POU W KONNEN NAN FINANS

401(k) – yon plan retrèt kèk anplwayè ofri ki pèmèt anplwaye yo ekonomize epi investi nan retrèt yo.

balans kat kredi – kantite lajan yo dwe yon konpayi kat kredi.

balans minimòm – yon montan minimòm an dola yon bank mande pou kliyan li yo kite sou kont yo; yon montan ki pi ba pase kantite lajan sa a ka lakoz yo peye frè.

balans negatif – yon balans yon kont ki pi ba pase zewo, ki montre yo te depanse plis lajan pase kantite ki te disponib sou kont lan.

bank sou entènèt – se yon sistèm pèman elektwonik ki pèmèt kliyan yon bank oswa yon lòt enstitisyon finansye fè yon seri tranzaksyon finansye atravè sit entènèt oswa aplikasyon enstitisyon finansye a.

chekye – yon liv chèk vid.

dediksyon – eleman yo kenbe sou pèman yon moun, ki anjeneral gen rapò ak avantaj tankou swen sante oswa lajan pou pran retrèt.

depo dirèk – yon pèman elektwonik yon anplwayè fè dirèkteman sou kont yon anplwaye.

depo – lè yo mete lajan sou yon kont kouran oswa yon kont epay.

emetè – yon konpayi ki bay kat kredi.

enterè – yon frè ou peye sou lajan ou prete a, anjeneral sou fòm yon pousantaj lajan ou dwe a.

frè dekouvè - yon frè yo peye lè yon bank kouvri yon pèman ki pi plis pase lajan ki disponib sou yon kont kouran.

gichè bankè otomatik (ATM) – yon machin ki pèmèt moun fè tranzaksyon debaz yo, tankou verifye balans kont yo, retire oswa depoze lajan, oswa transfere lajan sou yon kont al sou yon lòt kont.

kalandriye pèman – yon kalandriye ki montre chak lè moun ki te prete a ranbouse moun li te prete nan men l lan lajan an.

kat kredi – yon kat plastik oswa dijital ki pèmèt moun achte kredi.

kat debi – yon kat plastik oswa dijital ki sèvi pou retire lajan dirèkteman sou yon kont kouran pou w achte.

kont epay – yon kont labank ki jenere enterè epi ki la pou yo sere lajan sou li pandan yon peryòd pwolonje.

MO POU W KONNEN NAN FINANS (SUIT)

kont kouran – yon kont labank kote ou ka fè depo ak retrè; kote ou ka retire lajan pa mwayen chèk, kat debi, elatriye.

kotizasyon sendika yo – pèman regilye yo fè nan sendika travayè yo (ki se òganizasyon ki reprezante enterè kolektif anplwaye yo) pou kouvri depans manm yo.

kot kredi – yon kantite yo bay yon moun ki baze sou faktè tankou kapasite yo pou yo fè pèman ak kantite lajan yo dwe; Plis kot la pi wo, se plis moun k ap prete lajan ka remèt prè li fè yo.

kredi – posiblite yon moun genyen pou l prete lajan epi ranbouse l an apre.

obligasyon – prè yo bay yon antrepriz oswa yon gouvènman kote l ap gen pou l peye moun ki prete a yon to enterè fiks.

peryòd pèman – orè perodik ki detèmine konbyen fwa yo peye yon moun.

prelèvman – eleman obligatwa yo kenbe sou salè yon moun, tankou taks sou revni, taks Sekirite Sosyal, ak taks so chomaj.

pèman minimòm – montan lajan ki pi ba ou dwe peye sou yon prè oswa yon kat kredi chak fwa lè pou w peye a rive.

retrè – lè yo retire lajan sou yon kont.

salè brit – montan pèman total ou resevwa anvan rediksyon ak dediksyon

salè nèt – kantite lajan ki rete apre dediksyon sou salè brit yon moun.

Salè – yon chèk oswa yon pèman pou salè oswa yon gaj.

SIMPLE IRA – yon plan retrèt ki fèt pou ti biznis ki pèmèt anplwaye yo ekonomize epi investi nan retrèt yo.

taks leta ak federal sou chomaj – kantite lajan yo kenbe sou salè a pou yo peye taks sou chomaj yo.

talon chèk – yon moso papye ki akonpaye chak chèk ki bay lis salè brit, rediksyon, dediksyon, ak salè nèt.

tranzaksyon annatant – yon tranzaksyon yo apwouve ki ka reflekte nan balans kont ou men yo pa ko trete totalman.

tranzaksyon fwod – yon tranzaksyon ki fèt san mèt kont lan pa t otorize l.

tranzaksyon ki afiche – yon tranzaksyon kont yo te gentan fin trete.

CHÈK

Burke Food Supply Company
123 Avenue Q
Los Angeles, CA 90019

Dolores Lopez
714 Ivy Road
Los Angeles 90018

Nimewo chèk: 7207869
Peryòd pewòl k ap fini: 14/08/20XX

Lè ak Revni

Taks ak Dediksyon

Deskripsyon	Montan	Deskripsyon	Aktyèl Montan	Y-T-D Montan
Tarif pewòl regilye.	15.00	Taks FICA	22.95	757.35
Kantite Lè Travay	20	Fed. Taks sou Revni	23.43	773.19
		Taks sou Revni Eta a	2.82	93.06
		Taks Eta a sou Andikap	3.00	99.00
		Kotizasyon Sendika	2.00	66.00
Salè Brit	300.00			
Salè Nèt	245.80			
Total Y-T-D Brit	9900.00	Total	54.20	1788.60

Deklarasyon revni. Detache l epi Kenbe l pou Dosye yo.

Burke Food Supply Company
123 Avenue Q
Los Angeles, CA 90019

7207869

Dat : 14 out 20XX

Peye Pou

Dolores Lopez
714 Ivy Road
Los Angeles, CA 90018

\$*245.80**

Desan karanssenk Ak 80/100 **DOLA**

Epay ak Prè Vil la
23 Sebastian St.
Los Angeles, CA 90230

Joseph W. Burke

|:61777|: 614728066||* 7207869

FÈ ACHA

	\$500.00
Bank	\$ _____
Rad	\$ _____
Elektwonik	\$ _____
Magazen soulye	\$ _____
Makèt	\$ _____
Lòt	\$ _____
Montan Total ki Depanse	\$ _____
Montan Total ki Ekonomize	\$ _____

	\$500.00
Bank	\$ _____
Rad	\$ _____
Elektwonik	\$ _____
Magazen soulye	\$ _____
Makèt	\$ _____
Lòt	\$ _____
Montan Total ki Depanse	\$ _____
Montan Total ki Ekonomize	\$ _____

	\$500.00
Bank	\$ _____
Rad	\$ _____
Elektwonik	\$ _____
Magazen soulye	\$ _____
Makèt	\$ _____
Lòt	\$ _____
Montan Total ki Depanse	\$ _____
Montan Total ki Ekonomize	\$ _____

	\$500.00
Bank	\$ _____
Rad	\$ _____
Elektwonik	\$ _____
Magazen soulye	\$ _____
Makèt	\$ _____
Lòt	\$ _____
Montan Total ki Depanse	\$ _____
Montan Total ki Ekonomize	\$ _____

BIDJÈ M

	Pa Semèn		Pa Mwa
Revni	\$ <u>100.00</u>	× 4	\$ <u>400.00</u>
Ekonomi	\$ <u>20.00</u>	× 4	\$ <u>80.00</u>
Manje	\$ <u>40.00</u>	× 4	\$ <u>160.00</u>

	Pa Semèn		Pa Mwa
Revni	\$ _____	× 4	\$ _____
BEZWEN/NESESITE PA SEMÈN	MONTAN		DEPANS PA MWA
Ekonomi	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
_____	\$ _____	× 4	\$ _____
Revni Total	\$ _____		\$ _____
-Depans Total	-\$ _____		-\$ _____
	= \$ _____		= \$ _____
	(Li dwe plis pase zewo)		(Li dwe plis pase zewo)

TEKNIK PIBLISITE

Jwe sou emosyon: Teknik sa a eksplwate laperèz ak retisans konsomatè yo. Pa egzanp, yon piblisite ki jwe sou emosyon ka mande “Èske bouch ou gen move sant?” oswa deklare “Kap pa seksi.” Mesaj la sible vànite epi li fè moun k ap koute l la doute de tèt li. Solisyon yo ofri a se, byennantandi, achte pwodwi yo fè reklam pou li a.

Apwòch Bandwagon (sa k ap mache): Teknik sa a di moun pou yo fè sa a tout lòt moun ap fè a. Li jwe sou dezi moun yo genyen pou yo konfòme yo. Apwòch bandwagon a vle di konsomatè yo dwe “rete sou menm vitès ak lòt moun yo.” Konsomatè yo pa vle diferan paske yo pa achte pwodwi a. Yo souvan itilize mòd piblisite sa a nan kanpay politik.

Temwayaj: Fòm piblisite sa a sèvi ak moun ki byen koni, tankou atlèt, aktè, ak mizisyen, oswa menm moun òdinè pou soutni pwodwi yo. Konsèp la se si moun sa yo renmen pwodwi a oswa sèvis la, konsomatè mwayen an ap renmen l tou. Piblisite sa yo enplike tou yon pati nan popilarite selebrite a ta ka jis “detenn” sou itilizatè a.

Jeneralite ki briye: Mòd piblisite sa a sèvi ak fraz ekzajere oswa ki atiran, tankou “Bon jis nan dènye gout la” oswa “Mwen pa janm bliye yon fi ki mete dyaman.” Menm si fraz sa yo atire atansyon, yo pa reyèlman vle di anyen.

Jwe sou siperyorite a: Teknik sa a enplike li t ap flatan oswa prestijye pou n ta tankou moun rich ki nan piblisite a. Li sigjere konsomatè a ka vin siperyè pase zanmi l yo ak vwazen l yo lè l achte pwodwi a. Anpil piblisite pou machin liks itilize teknik sa a.

Non mak yo: Yon non mak se yon mo, yon foto, oswa yon logo pou yon pwodwi oswa yon sèvis. Anpil antrepriz konnen ki jan idantifikasyon pa mwayen non mak pisan, kidonk yo depanse anpil lajan pou fè piblisite epi pou sansibilize konsomatè yo pou achte pwodwi yo a. Non konsomatè yo wè souvan nan journal ak magazin oswa nan televizyon enfliyanse yo.

EVALYASYON KANPAY PIBLISITE

Manm Gwoup yo

SISTÈM KLASMAN:

**** eksepsyonèl

** bon

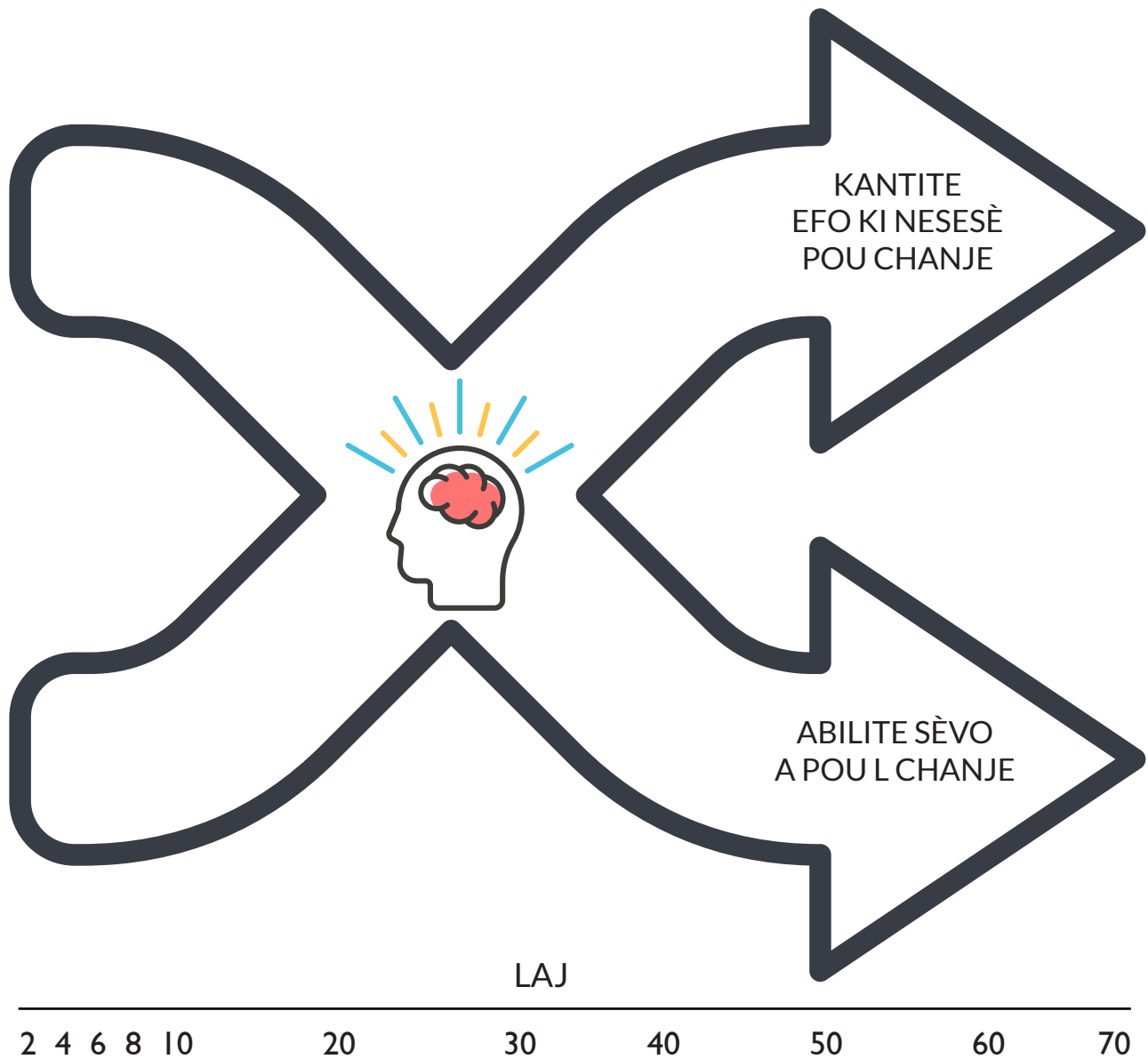
*** ekselan

* pa bon

GWROUP	PWODUI	PIBLISITE TEKNIK	KISA KI TE EFIKAS	KISA KI TA KAPAB AMELYORE	KLASMAN

PLASTISITE SEREBRAL

Newoplastisite (oswa plastisite serebral) se kapasite sèvo a genyen pou l chanje epi adapte l pandan tout lavi yon moun. Plastisite sèvo w espesyalman fò nan premye àne lavi w yo.

ETAP DEVLOPMAN ENPÒTAN YO

ETAP ENPÒTAN	SIPÒ
DE MWA	
Souri bay moun Vire tèt li nan direksyon son Ka kenbe tèt li pou kont li	Souri bay moun Vire tèt li nan direksyon son Ka kenbe tèt li pou kont li
KAT MWA	
Souri bay moun Vire tèt li nan direksyon son Ka kenbe tèt li pou kont li	Imite son li bay yo Ede l aprann ki jan pou l kalme tèt li pandan l ap rete pasyan epi itilize yon vwa ki kalm Kenbe l epi pale ak li ak kè kontan
SIS MWA	
Renmen jwe ak lòt moun Montre kiryozi pou bagay k ap pase nan anviwònman l epi eseye pran bagay ki lwen l Kòmanse chita san sipò	Jwe atè avèk li pi souvan posib Montre l bagay li pa ka pran an epi pale de li avè l Metè zòrye alantou l pou w ede l kenbe ekilib li
NÈF MWA	
Li fè anpil son diferan tankou «mamamama» ak «bababababa» Li ka atache anpil ak granmoun li abitye ak yo Rale	Kopye son l yo ak mo l yo Pandan l ap deplase, eseye rete pre l pou l ka konnen ou tou pre l Metè l pre bagay li renmen yo, ankouraje l rale
YON LÀNÈ	
Pran yon liv ba ou lè l vle tande yon istwa Eseye di mo ou di Gade imaj oswa bagay kòrèk la lè yo site non l	Li pou li epi mande l pou li patisipe pandan l ap vire paj yo epi idantifye imaj yo Di l kisa w ap fè (pa egzanzp, "M ap lave veso") Felisite l lè l fè yon bagay pozitif

ETAP DEVLOPMAN ENPÒTAN YO

(SUITE)

ETAP ENPÒTAN	SIPÒ
DIZUIT MWA	
Jwe jwèt senp, tankou bay poupe manje Fè madjigidji pou kont li Mache pou kont li	Ankouraje l pou l sèvi ak imajinasyon l Fè desen ansanm ak li Prewwa zòn ki an sekirite pou li ka deplase
DE LÀNÈ	
Kopye lòt moun, sitou granmoun ak timoun ki pi gran Li gen yon konpòtman rebèl Repete mo li tandè nan yon konvèsasyon	Ankouraje l pou l patisipe nan kèk travay ki senp Felisite l lè l suiv enstriksyon yo epi limite felisitasyon yo lè li pa fè sa Pa korije l lè li mal pwononse yon mo; repete l pou li nan fason ki kòrèk la pito
TWA LÀNÈ	
Gen yon konvèsasyon kote l ap itilize de a twa fraz Swiv enstriksyon ki gen de oswa twa etap Vire paj liv li youn apre lòt	Mande l kòman jounen l te ye Ba li enstriksyon senp, tankou «met soulye nan pye w» Li pou li epi mande l pou l repete mo yo apre w
KAT LÀNÈ	
Chante yon chante pa kè, tankou «The Wheels on the Bus» Rakonte istwa Site kèk koulè ak chif	Jwe mizik li pi renmen epi chante avèk li Ankouraje patisipasyon l pandan w ap mande li kisa li panse ki pral rive annapre Idantifye koulè bagay ki nan liv yo ak lakay li
SENK LÀNÈ	
Pale trè klè Itilize tan fiti; pa egzanp, «Grann pral vin isit la» Ka ekri kèk lèt oswa chif	Mande l pou l dekri sa l ap fè a Anseye l konsèp tankou maten, midi, ak aswè Kenbe yon kreyon, papye, ak kreyon koulè sou la men pou ankouraje l ekri epi fè desen

PWODUI POU KANPAY PIBLISITE YO

Enstriksyon: Dekoupe deskripsyon pwodwi sa yo an bann pou volontè gwoup yo pou yo chak ka desine youn.

Yon Boul ki pa rebondi

Yon sirèt ki gen gou poud bwa

Yon anpoul ki dire sèlman senk minit

Yon aplikasyon mizik ki jwe mizik yo lanvè sèlman

Yon kolye chen ki fè chen an jape

Yon krèm solèy ki lakoz solèy la boule w

Yon machin ki kouri sèlman sis kilomèt pou chak galon gaz

Yon bwason gazez ki fè ou fatige

Yon paten ki gen wou ki aliyen men ki kare

Fab ki fè rad ou gen vye sant

Pafen ki gen sant gazolin

GLOSÈ

ànile: pa gen okenn fòs legal ni validite.

benefisyè: yon moun yo peye lajan.

bidjè: yon plan sistematik pou depans yon resous ki jeneralman fiks, tankou lajan oswa tan, pandan yon peryòd detèmine.

deklarasyon Revni: yon fòmilè yon travayè dwe ranpli bay gouvènman an pou l deklare kantite taks li dwe peye yo.

depo dirèk: yon akò ant yon antrepriz ak yon bank ki pèmèt yo depoze chèk yon anplwaye dirèkteman sou kont labank yo.

enterè: lajan ou peye pou itilizasyon lajan ou prete a.

federal: ki gen rapò ak gouvènman santral Etazini.

kat kredi: yon kat an plastik yon bank oswa yon lòt enstitisyon bay ki otorize yon moun pou l achte byen kredi.

Kont bankè: yon relasyon bankè fòmèl ki la pou pèmèt moun depoze oswa retire lajan.

kont chèk: kont labank ki itilize pou pèman pa mwayen chèk.

kont epay: yon kont labank ki sèvi pou ekonomize lajan pandan yon peryòd tan epi ki pwodui enterè.

konvenkan: ki gen tandans pou gen pouvwa pou konvenk oswa pou enfliyanse.

medya: 1. kominikasyon demas, tankou jounal, magazin, radyo, televizyon, oswa entènèt.
2. gwoup jounalis yo ak lòt moun ki konstitye endistri ak pwofesyon kominikasyon an.

montan brit: revni total oswa pwofi anvan dediksyon.

prelèvman taks: taks gouvènman federal, eta, oswa lokal yo dedwi sou chèk yon travayè.

revni: kantite lajan oswa ekivalan l yo resevwa pandan yon peryòd byen detèmine poutèt yon travay oswa yon sèvis.

tranzaksyon: yon akò oswa yon echanj komèsyal; yon kontra komèsyal.

valè etik: yon seri prensip konduit ak chwa ki konsène konpòtman.

MODÈL KONTRA

Mwen, (non elèv la), antanke yon manm nan klas (non pwofesè a ak matyè a), mwen deklare angajman m nan pwojè sèvis aprantisaj klas nou an pral reyalize a. Antanke manm nan ekip pwojè a, mwen dakò ak sa ki annapre yo:

- Vini nan klas la alè pou m ka maksimize plis tan travay nou sou pwojè a.
- Pran pwojè a ak tout travay li enplike yo oserye.
- Fè travay yo alè ak pi bon kapasite.
- Kenbe tout angajman mwen te pran nan kad pwojè a.
- Kontinye travay sou pwojè a jiskaske li fini, oswa jiskaske ekip la dakò travay la fini.

Siyen _____

Dat

Siyati etidyan an

Siyati pwofesè a

Siyati temwen an

FÈY SUIVI

NON:

DAT JODI A:

SIJÈ PWOJÈ A:

Non	Travay	Dat Sib	Dat Reyèl	Kòmantè

MODÈL MEMO

POU: Madam Grimes
SE: Ekip ekriti pyès teyat la
OBJÈ: Rapò sou Pwogrè chak Semèn
DAT: 22 mas

Semèn sa a, ekip nou an te fè travay sa yo:

- Ekri yon dezyèm bouyon dezyèm ak pyès teyat la.
- Korije premye ak la, ki fini kounye a.
- Nou te reyini ansanm ak ekip rechèch la pou nou pale sou kesyon sa yo nou toujou bezwen reponn pou dènye ak pyès teyat la:
 - Ki espès pwason ki fè pati ekosistèm pak la?
 - Ki jan chanjman sezon yo afekte ekosistèm nan?

Nou gen defi sa yo pou n simonte:

- Oditoryòm lekòl primè a rezève pou jou nou te plànifye pou n jwe espektak nou an.
- Nou pa ko ka jwenn bwat katon pou dekò yo toujou.

Semèn pwochèn, nou plànifye pou nou fin ak travay sa yo:

- Ekri premye bouyon twazyèm ak dènye ak pyès teyat la.
- Bay reli dezyèm bouyon dezyèm ak la.
- Repwograme dat pou oditoryòm lekòl primè a; regade delè yo.
- Kontakte plis magazen lokal ak izin resiklaj pou mande yo bwat katon.

GID AK LIS KONTWÒL SÈVIS APRANTISAJ LA

Chwazi yon Pwojè

- Defini “sèvis aprantisaj” pou elèv yo.
- Motive epi ensite etidyan yo pou yo patisipe.
- Ede etidyan yo chwazi yon sijè pwojè.

Kreye yon Plan Aksyon epi Prepare pou Pwojè a

- Defini “plan aksyon” epi eksplike poukisa yo ta dwe fè youn.
- Eksplike ki enfòmasyon yo ta dwe mete nan plan aksyon an.
- Abitye etidyan yo ak diferan fason pou jwenn enfòmasyon sou sèvis aprantisaj.
- Òganize efò pou rechèch etidyan yo.
- Mande etidyan yo pou yo siyen kontra pwojè a.
- Òganize efò travay etidyan yo pandan w ap monte ekip pwojè oswa kreye gwoup travay.
- Ede etidyan yo ekri yon plan aksyon.
- Ede etidyan yo kreye yon kalandriye oswa yon diyagram travay pou pwojè a.
- Mande etidyan yo soumèt plan an bay moun ki dwe apwouve pwojè a pou apwobasyon.
- Prepare etidyan yo pou fè prezantasyon sou pwojè a.
- Ede etidyan yo amelyore plan aksyon yo a, si sa a nesèsè.
- Gide etidyan yo pandan y ap swiv etap ki dekri nan plan aksyon yo a pou yo ka prepare pwojè a.
- Eksplike enpòtans ak metòd swivi sou pwogrè etidyan yo pandan y ap travay pou reyalize pwojè a.
- Eksplike konsèp ak enpòtans pou w genyen yon etik travay solid.
- Eksplike konsiderasyon espesyal etidyan yo ka jwenn pandan y ap travay sou pwojè a.

Reyalizasyon Pwojè a

- Raple etidyan yo pou yo verifye epi reverifye pou yo asire yo yo te fin fè tout travay ki te nesèsè pou yo te fè nan pwojè yo a.
- Ede etidyan yo reflechi sou pwoblèm pwojè dènye minit yo.
- Mande etidyan yo pou yo li tout pwojè a epi kreye yon ajannda pou jou pwojè a.
- Sipòte etidyan yo pandan y ap reyalize pwojè sèvi aprantisaj yo a.
- Selebre.

Otoevalyasyon ak evalyasyon piblik

- Eksplike ki sa otoevalyasyon an ye epi poukisa li itil.
- Eksplike kisa otoevalyasyon an dwe gen ladan l.
- Mande etidyan yo fè yon otoevalyasyon pwojè yo a.
- Eksplike kisa yon evalyasyon piblik lan ye epi poukisa li itil.
- Eksplike kisa yon evalyasyon piblik ta dwe genyen ladan l.
- Mande etidyan yo fè yon evalyasyon piblik de travay yo a.